

SREČANJE

Celje - skladišče

D-Per

539/1974

1119740722,5

COBISS o

GLASILO
OZD ZASAVSKI PREMOGOVNIKI
TRBOVLJE

LETO X.
MAJ 1974

ŠTEV. 5

Praznovanje 50. obletnice zloma Orjune v Zasavju

V Revirjih se že dalje časa pripravljamo na praznovanje enega najpomembnejših dogodkov, iz bogate, revolucionarne zgodovine delavskega gibanja v revirjih. 1. junija 1974. leta potече namreč 50 let od zgodovinskega spopada slovenskega delavstva s fašistično organizacijo »Orjuno«. Tega dne je slovenski proletarijat na čelu z revirskimi rudarji — delavci pod vodstvom Komunistične partije, skupno z delavskimi obrambnimi četami PAČ iz revirjev in Ljubljane, zadal tej organizaciji odločilen udarec, od katerega se ta jugoslovanska fašistična organizacija ni več opomogla.

Dogodki v Trbovljah so bili sestavni del boja jugoslovanskega delavskega razreda proti takratnemu centralističnemu režimu v Jugoslaviji in jugoslovanskemu nacionalizmu, ki ga je ponujala Orjuna, prežetega z brutalnostjo fašizma. Ti so pripomogli, da je bil odbit prvi val fašizma v Jugoslaviji.

Obnavljajoča se moč delavskega razreda je navedla centralistični režim, da odobri najavljeni pohod Orjune v Trbovlje, »v rdečo komunistično trdnjavo«. Pohod je pomenil predrzen izziv tako delavstvu kot nacionalnim opozicijskim silam, v prvi vrsti komunističnemu gibanju. Za ta pohod je Or-

juna zbrala pristaše iz vse Slovenije, Zagreba, Splita in drugod, s čimer je prerastel okvir slovenskega političnega dogajanja in prejel značaj vsedržavne akcije. Orjuna je v Trbovljah tako nastopila kot udarna pest centralističnih in hegemonističnih krogov srbske buržoazije.

Pod vodstvom Komunistične partije v Sloveniji, so se rdeči revirji zavestno in načrtno pripravljali na oborožen odpor z Orjuno v Trbovljah. Delavstvo

je v Trbovljah branilo svoj kraj, svoje domove, svoje pridobitve in svojo kulturo.

Ravnalo je v skladu z opozorili in navodili Komunistične partije, ki ji gre zasluga, da je zgoraj spoznala nevarnost fašizma — grožnjo slovenskemu narodu kot celoti.

Po aprilski generalni stavki leta 1920 je bil to najhujši notranjepolitični spopad v Sloveniji. V njem se je odrazila ostra razredna napetost in ostra

Rudarski dom v Trbovljah dne 1. junija 1924 po požaru, ki so ga zanetili v njegovih prostorih orjunasi

Rudarski dom v Trbovljah, dne 1. junija 1924 po požaru, ki so ga zanetili v njegovih prostorih Orjunasi. Ta dom stoji še sedaj, zadaj delavskega doma na Trgu svobode.

nacionalna kriza v takratni kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. 1. junij 1924 zato označujemo v zgodovini boja delavskega razreda kot pomemben dogodek in zmago delavskega razreda v zaustavitvi fašistično-nacionalističnega pohoda v takratni Jugoslaviji. Zato tudi stališče Izvršnega biroja predsedstva ZK Jugoslavije, da ob 50-letnici zloma Orjune v Zasavju tem akcijam in borbi delavskega razreda, po vsej državi damo vsejugoslovansko obeležje in pomen.

Sedanje priprave na praznovanje te pomembne obletnice, ki jih vodi poseben 30-članski republiški odbor pod vodstvom predsednika CK ZKS, tovariša Franceta Popita, imajo zato vseslovenski in tudi jugoslovanski značaj.

Praznovanje 50. obletnice zloma Orjune bomo v Zasavju obeležili z vseslovensko delavsko proslavo, ki bo na sam dan obletnice spopada, to je 1. junija 1974 v Trbovljah. Na proslavi, ki se je bo udeležilo okrog 25 do 30 tisoč ljudi iz vse Slovenije, bo govoril sekretar Izvršnega biroja predsedstva ZKJ, tov. Stane Dolanc. Proslava bo sklenjena s kulturnim programom, v katerem bo nastopilo 780 članov kulturniških skupin iz vsega Zasavja ter vseljudskim praznovanjem po končani proslavi.

Vsebinski koncept praznovanja 50. obletnice zloma Orjune v revirjih, izhaja od kontinu-

itete revolucionarnega delavskega gibanja, od konca leta 1918 pa vse do današnjih dni. To pomeni, da praznovanje te obletnice ni posvečeno le samemu spopadu rudarjev, revirvirskih delavcev z Orjuno, ampak da obsega čas in dogodke v letih med obema vojnoma, ko je v rudarskih revirjih vznikla »Komunistična partija«, vznikla »trboveljska komunak«, ko je prišlo v dneh od 20. julija do 17. septembra 1923. leta do največje rudarske stavke, zasedbe rofov in gladovne stavke in ko so v zasavskih revirjih zrastle množična delavska kulturna društva, kakor tudi obdobje graditve nove Jugoslavije.

Današnji čas daje vsemu temu poseben pečat, saj prav v tem obdobju, s sprejetima ustavama, nadalje razvijamo in poglobljamo razredno usmeritev naše družbe ter s tem vlogo in položaj delavskega razreda. Tako dokončno uresničujemo težnje delavskega razreda »po osvoboditvi in oblasti«, cilje, za katere so se borili tudi rudarji, delavci iz rdečih revirjev.

Praznovanje 50. obletnice zloma Orjune v Zasavju bo pomenilo manifestacijo delavstva iz vse Slovenije s čimer bo izpričana vztrajna borba delavskega razreda za nov in drugačen svet, za nove družbene odnose na osnovah, ki so vsebovane v ustavi SFRJ in SRS.

Praznovanje 50. obletnice zloma Orjune pa bomo v Zasavju — Trbovljah, trajno obeležili

z odkritjem novega spomenika. Nov spomenik, ki bo postavljen na kraju samega spopada, tj. pred muzejem ljudske revolucije v Trbovljah, bo sicer imel vsa obeležja spopada z Orjuno, vendar pa bo v svoji zasnovi pomenil življenje in borbo delavskega razreda, ki jo je le-ta prehodil in doživljal v pretekli zgodovini. Spomenik je izdelal naš rojak, akademski kipar Stojan Batič.

Pomembna kulturna pridobitev za Trbovlje in tudi Zasavje, pomeni sedanja sanacija muzeja ljudske revolucije v Trbovljah. S preureditvijo tega objekta bo v Trbovljah omogočeno, da bo muzej v bodoče imel tisto vsebinsko vrednost in pomen, ki mu glede na preteklo revolucionarno zgodovino Trbovelj in revirjev tudi upravičeno pripada.

Po programu praznovanja bomo imeli v Zasavju v zadnjem tednu maja t. l. vrsto kulturnih in športnih prireditvev. Na teh prireditvah bodo predvsem sodelovala kulturna in športna društva iz delavskih centrov Slovenije; vrsto prireditvev pa bodo organizirala društva iz Zasavja. V program je vključena tudi šolska mladina iz Zasavja.

S svojim programom pa se v praznovanje vključuje prav tako slovenska mladina, ki je 50. obletnico zloma Orjune, določila kot svojo osrednjo proslavo v tem letu.

Zlom Orjune

Za Orjunine priprave na pohod v Trbovlje smo zvedeli že kakih štirinajst dni prej. Orjuna, njene metode in cilji so kazali na posnemanje italijanskih fašistov. Pojav Orjune je bil režimu dobrodošel. Revolucionarno delavsko gibanje pa je bilo

opozorjeno, da se proti njemu zbirajo sovražne sile v novi obliki »bojevitega nacionalizma«. To pa je bila nevarnost fašizma na naših tleh. Orjune ni le toleriral, marveč jo je spodbujal in ji vsestransko pomagal reakcionarni režim vlade

Pašić-Pribičević. Ker je že pred tem Orjuna usmerjala svoje teroristične napade le proti revolucionarnemu delavskemu gibanju, je bilo razvitje Orjunaške zastave v Trbovljah očitna provokacija. Naše ilegalno vodstvo partije in SKOJA in legal-

ni organi Neodvisne delavske stranke so zato razvili močno politično aktivnost. Ker je bil napad Orjune naperjen predvsem proti levemu krilu delavskega gibanja, so druge politične sile (socialdemokrati, krščanski socialisti, klerikalci) ostale pasivne. Narodni socialisti, in liberalci pa so očitno tolerirali in podpirali orjunaše, ki so se rekrutirali prav iz teh vrst. Samo revolucionarno delavsko gibanje je bilo takrat še močno, vendar pa osamljeno. Pa tudi tu so bili ljudje — tudi v vodstvih, ki niso kazali volje, da bi se uprli Orjunim nastopom. Glavno breme protiorjunaškega boja sta nosila SKOJ in PAČ (proletarske akcijske čete). Ta naša polvojaška organizacija je morala prevzeti vse priprave za protinapad. Ker je njen organizator Vulč moral nekaj pred tem emigrirati, je njegovo nalogo prevzel organizacijski sekretar Pokrajinskega komiteja SKOJA France Klopčič. Organiziral je prihod nekaj vojaško organiziranih desetih iz Ljubljane in drugih krajev. Še posebej so se za to vadile desetine v revirjih. Da bi jih okrepili, smo jih pomnožili s skojevci in drugimi bojevitimi in zanesljivimi fanti. V Zagorju smo izurili in pripravili tri ali štiri desetine. Sam sem vodil eno od njih. Težko je bilo preskrbeti za vse orožje. Tudi če bi imeli puške, bi ne prišle v poštev, ker jih ni bilo mogoče skrivaj nositi. Božjak iz Zagorja je bil naš glavni orožar. Pregledal in popravil je stare revolverje in razvrstil municijo. Krajšal je vojaške bajonete, delal boksarje in nekakšne krogle na ročajih. Iz nekaterih pušk je napravil pištole, tako, da jim je odrezal cev in kopito. Prav so prišle tudi železne palice, katerim je Božjak dal obliko sprehajalnih palic, ki so bile takrat v modi. Meni je pa iz puškine cevi napravil palico, ki je imela vzvod kakor dežnik, ki je služil puški za petelina. Zgoraj je napravil kljuko, spodaj pa »špico«, ki sta se ob uporabi privili oziroma odvili. Pri vsakem strelu

bi moral kljuko odviti, da bi vložil nov naboj. To palico — puško je prilagodil revolverskim nabojem kalibra I 2. Pri poskusnem streljanju je streljala dokaj točno.

Dva dni pred tisto nedeljo — 1. junija 1924 — je France Klopčič sklical vse vodje revirskih desetih na sestanek blizu graščine Patijorek ob Savi, kjer nam je dal točen razpored našega protinapada. Spominjam se celo, da je na narisani skici terena odredil vsaki desetini svoje mesto, pot prihoda in umika. Spominjam se celo naročila, da moramo biti tešč, kar bi bilo manj nevarno, če bi bil kdo ranjen v trebuh. Desetinam PAČ, je bilo naročeno, da se morajo izogibati spopadu z žandarji. To je veljalo sploh za vse. Važen je bil le obračun z Orjuno. Dejavnost in nastop organiziranih enot PAČ naj bi ostala oblastem prikrita. Hoteli smo, da bi odpor proti Orjuni izražal spontano akcijo množic. Treba pa je bilo prikriti udeležbo zunanjih enot PAČ — tudi zagorskih in hrastniških. Zagorskim desetinam smo določili mesto na zgornji strani ceste, kjer je po vojni postavljen spomenik temu spopadu. Ljubljancani so se skrili prav tako na zgornji strani ceste vzdolž žive meje. Mi in Hrastničani smo si stali nasproti. Imeli smo nalogo udariti po čelu kolone. Trboveljske enote pa so se morale pomešati med rudarske množice. Razpored je bil napravljen tako, da bi se zunanje enote lahko neopazno umaknile in jih žandarji ne bi mogli dobiti v roke.

Med pripravami je prišlo do omahovanja v naših vrstah med nekaterimi v vodstvu centralnega odbora Vesne, kjer jim ni ostalo prikrito, da se enote PAČ pripravljajo na obojen spopad z Orjuno. Bali so se, da bi zaradi spopada spet prepovedali delovanje kulturnega društva Vesne. Zato so skušali vplivati, da bi se člani, zlasti pa voditelji Vesne ne udeležili pohoda proti Orjuni. Toda SKOJ in borbeni del komunistov so ustvarili tako bo-

jevito razpoloženje, da so omahljivci morali obmolkniti in so pod vtisom tega razpoloženja šli potem tudi sami v Trbovlje. Zgodilo se je, da je bil eden od njih v tem spopadu tudi ranjen in se je kasneje zelo dobro držal.

Da bi zagotovilo množičen sprejem orjunašev, je legalno vodstvo Neodvisne delavske stranke za tisto nedeljo zjutraj sklicalo volilno zborovanje (bilo je pred občinskimi volitvami) na stavbišču Rudarskega doma. Vzdušje na tem zborovanju je bilo zelo napeto. Zato je glavni govornik na kratko končal, da bi se množice čimprej razšle, da ne bi prišlo do množičnega spopada z orjunaši. Med nami pa je vladala trdna odločenost, da je treba orjunaški provokaciji pošteno odgovoriti. Zato so nastopali eden za drugim novi govorniki. Med njimi je bilo mnogo mladih, ki so odkrito pozivali na boj proti Orjuni.

Ko so prišli izvidniki — kurirji in povedali, da se povorka orjunašev od postaje že približuje rudarskemu središču Trbovelj, se je zbor zaključil s pozivom na dostojen »pozdrav« orjunašem. Tedaj smo zapeli:

Dol z njimi, dol z njimi
nočemo jih več,
saj Trbovlje je proletarsko
brez proletarcev Trbovelj ni.

Organizirane desetine PAČ so šle hitro na predvidena mesta. Množica kakih pet tisoč zborovalcev je šla na glavno cesto, le manjši del plašnih ljudi je iskal druge izhode iz dokaj zaprtega zborovalnega prostora.

Ker so nas obvestili, da je na čelu povorke godba ljubljanske Dravske divizije, smo se hitro dogovorili, da godbo nemoteno spustimo skozi špallir naših množic. Med godbo in čelom orjunaške povorke z zastavami je bil majhen presledek. Zastave, bilo jih je kakih dvajset, so nosili uniformirani orjunaši, ki so držali v roki ob drugo velike pištole, očitno zato, da bi nas zastrašili.

Uniformiranih orjunašev je bilo nekaj sto. Nosili so kasneje znane črne četniške uniforme, z značilnimi kučmami, na njih pa je bila mrtvaška lobanja s prekrizanimi kostema. Za njimi je pa šlo še kakih dva tisoč orjunašev v civilu, med njimi tudi dokaj gosposkih dam. Kasneje smo zvedeli, da so bili vsi uniformiranci oboroženi z enakimi pištolami, ki so jih dobili iz vojaških skladišč. Čelo povorke z zastavami je skozi špalir spremljalo ogorčeno vzklikanje »Fuj, Orjuna!«, »Dol z Orjuno!«. Ko je čelo prikoralo blizu provizoričnega Rudarskega doma (ki stoji še danes zadaj za po vojni zgrajenim delavskim domom), kjer je bila množica najgostejša se je kričanje z obeh strani še stopnjevalo.

Videl sem, kako je padel prvi strel. Po zastavi se je vzel osem do desetletni deček in jo potegnil, da se je povesila. Zastavonoša ga je ubil. Tedaj smo z obeh strani vdrli v presledek med godbo in orjunaši ter jim zaprli pot. Začelo se je streljanje z obeh strani. Slišati je bilo pokanje pištol različnih kalibrov. Vmes je eksplodiralo med orjunaši tudi nekaj bomb — jajčaric iz prve svetovne vojne. To je v hipu demoraliziralo orjunaše. Za našim hrbtom se je Dravska divizijska godba spustila v paničen beg; njihovi instrumenti so zvenčali po tleh. Prvi hip so se stisnili tudi preplašeni žandarji, ki jih je kakih deset stalo ob izhodu trgovine Bata. Jaz sem lahko s svojo palico — puško dal le en strel, potem pa nisem več mogel izvleči praznega naboja.

Če sem v gneči kaj zadel, nisem mogel ugotoviti. Moral sem mlatiti samo s palico. Navdušilo me je, ko sem videl našega komandanta PAČ, kako je držal pištolo na levem laktu in streljal v gnečo orjunašev. Po pet do desetminutnem streljanju se je fašistična drhal spustila v beg. Zadaj je bilo slišati vreščanje žensk.

Misleč, da smo opravili svoje, smo se umaknili. Naročeno

nam je bilo, da se ne smemo spopasti z žandarji, da nas ti ne smejo dobiti z orožjem v rokah, niti ne smejo ugotoviti, da nismo iz Trbovelj. Ostali pa so, pomešani med množico, nadaljevali bitko.

Mislili smo, da je Marko Kranjc glavar Orjune v Sloveniji padel, ker ga je eden od naših, ki ga je dobro poznal, videl ležati v jarku. Naš namen je bil udariti po voditeljih Orjune. Toda to se nam je le deloma posrečilo. Marko Kranjc je ta naš namen očitno spregledal, zato se je sam vrgel v jarek in se delal mrtvega. Vendar pa so padli trije vodilni orjunaši. Imeli so tudi dosti večje število ranjenih, kakor so objavili kasneje.

Na naši strani pa sta padli dve popolnoma nedolžni žrtvi. Dečko, ki je segel po zastavi, in stari Ocepek, ki se je slučajno znašel v gneči v katero ga je zaneslo razpokošenje. V spopadu je padel Albin Fric, mlad komunist iz Trbovelj.

Franca Fakina iz Zagorja so orjunaši ujeli kasneje, ko so se pod zaščito žandarjev zopet zbrali in začeli svoje maščevalno divjaštvo: pod vodstvom Borivoja Andjelinovića iz Splita in Jevdjevića (kasneje v narodnoosvobodilni vojni proslulega četnika) so zažgali Rudarski dom, in strahovali prebivalstvo po rudarskih naseljih, kjer sta padli še dve žrtvi.

Skojevec France Fakin je bil član moje desetine. Bil je bojevit fant in se je že prej kar na svojo roko večkrat pretepal z nekaterimi zagorskimi orjunaši. Tokrat pa se je še malo napil, da bi podkrepil svojo bojevitost; odtrgal se je od naše skupine in se sam spustil v pretep z orjunaši. Eden le-teh iz Zagorja ga je prepoznal in ga med orjunaši razkril kot bojevitega nasprotnika. Ujeli so ga in ga zvezanega vodili v povorki. Vsa svečanost razvitja orjunskega prapora je bila posledaj strnjena okrog mučenja njihove žrtve. Na zboru so ga obsodili na smrt in ga ustrelili v bližnjem kamnolomu. To je

odmevalo po vsej Jugoslaviji. Orjuna je s pohodom v Trbovlje razkrila svoje pravo lice. Fašizem jugoslovanskega vzorca je bil poslej kot množično gibanje onemogočen in se ni uveljavil niti pod drugimi imeni (Srnao, Hanao, kasnejši poskusi Hodjere, Ljotića in podobno).

Režimu Pašić-Pribičević je bil odpor rudarske mladine povod za razpustitev društva Vesna in prepoved vsakega delovanja. Pod močnim pritiskom javnega mnenja so le morali začeti sodni postopek proti znanim udeležencem orjunskega pogroma v Trbovljah. Toda postopek je bil ustavljen z neposredno kraljevo abolicijo. Z borci proti Orjuni pa so ravnali zelo ostro in jih je bilo v revirjih aretirano veliko število. Na sodnem procesu so pa obtoženi zelo pogumno in odločno nastopili kot tožniki Orjune. Zaradi ogorčenosti javnega mnenja nad enostranskim sodnim postopkom proti žrtvam Orjune se je sodišče skušalo izmazati s tem, da je spopad z Orjuno enačilo z običajnim vaškim pretepom.

Leta 1964 je izšla v Ljubljani knjiga »1. junij v Trbovljah«. To je stenografski zapisnik sodne razprave v Celju, dne 25., 26. in 27. novembra 1924. Uvod je napisal Dušan Kermauner.

Gradivo je zbral in uredil Franče Klopčič.

Zanimivo je, da niti v tem procesu niti kasneje oblasti niso mogle odkriti organizirane dejavnosti PAČ. Šele na proslavi 30. obletnice tega spopada sem v javnem govoru odkril, kako je bila organizirana naša obramba pred Orjuno. Spominjam se, da sem kmalu po tem svojem govoru dobil pismo od Marka Kranjca iz Makedonije. Do tega trenutka nisem nič vedel o njem. Presenetilo pa me je, ko mi piše med drugim: »Končno ste le priznali, kar smo mi (Orjuna) trdili, da so komunisti organizirali napad na Orjuno v Trbovljah«. Iz tega sem dobil napačen vtis, da

Marko Kranjc ni spremenil svoje nazore.

Čeprav niti širša javnost niti oblast nista zvedeli za organizirano akcijo PAČ, je bil namen orjunašev jasen. Hoteli so provocirati revolucionarno giba-

nje v revirjih, preizkusiti, če je še ostalo kaj borbenega razpoloženja pri rudarjih po porazu, ki so ga doživeli v neuspelem dvomesečnem štrajku. Hoteli so odgovoriti s terorjem na vsak odpor rudarjev. Oborožen

odpor pa je le povečal borbeno razpoloženje v revirjih, vrnil samozavest in dal spodbudo za antifašistično borbo revolucionarnemu delavskemu gibanju v naslednjih težkih letih.

Miha Marinko
(iz knjige »Moji spomini«)

Iz sodnega procesa

Po dogodkih, ki so se odvijali 1. junija 1924 v Trbovljah, je bila 25. novembra 1924, glavna razprava pri okrožnem sodišču v Celju, zoper nekatere udeležence spopada z Orjuno, dne 1. 6. 1924 v Trbovljah.

Iz knjige »1. junij 1924 v Trbovljah«, ki je izšla v letu 1964, povzemamo odlomek o zaslišanju Franceta Klopčiča. Spraševal ga je predsednik sodišča Levičnik, odgovarjal pa mu je France Klopčič. Zaslišanje je potekalo takole:

F. Klopčič: Komunist sem že pet let. Sem tudi član NDSJ od novembra lanskega leta.

Preds.: Vi ste bili tudi odbor-
nik ZDMJ?

F. Klopčič: Nisem bil odbor-
nik ali funkcionar v pravem po-
menu besede. Uporabljali so
me kot predavatelja.

Preds.: Potem ste tudi član
»Vesne«?

F. Klopčič: Nisem, ker v Lju-
bljani ni podružnice »Vesne«.

Preds.: Kam ste hodili preda-
vat?

F. Klopčič: Nisem hodil dos-
ti predavat.

Preds.: V Hrastniku ste pri-
pomogli k ustanovitvi podruž-
nice ZDMJ?

F. Klopčič: Dovolite. Moja
funkcija predavatelja bi prišla
pozneje v poštev. Kot predava-
telj se nisem mogel toliko udej-
stvovati, kot bi sam rad. ZDMJ

se je v Sloveniji šele ustanav-
ljala.

Preds.: Kdo je sklical shod
25. maja v Trbovljah?

F. Klopčič: Kolikor mi je
znano ZDMJ.

Preds.: Ali ste vedeli, da bo
Orjuna 1. junija razvila svoj
prapor v Trbovljah?

F. Klopčič: Da, to sem čital.

Preds.: 1. junija ste bili tudi
v Trbovljah?

F. Klopčič: Odpeljal sem se
iz Ljubljane tja na obisk.

Preds.: Zakaj ste šli pa na
shod?

F. Klopčič: Iz zanimanja, ka-
ko bo volilni shod uspel. Na
drugi strani pa Klinc — menda
ne bo zameril — ni zelo zanes-
ljiv. Lahko bi se zgodilo, da ne
bi prišel. V tem slučaju sem bil
pripravljen, da nastopim jaz.

Preds.: Zakaj ste tisti listič
poslali Klincu?

F. Klopčič: Listič sem poslal
zato, da se shod zavleče. Bilo je
to po 10. uri. Sodrugi Klinc se
glede časa moti.

Preds.: Zakaj vam je bilo na
tem, da se shod zavleče?

F. Klopčič: Zato, da delavst-
vo ostane, da ne gleda orjuna-
ške povorke, ker bi bilo to naj-
bolj primerno za ta dan. — Na
shodu 18. maja sem komaj za-
čel govoriti, pa ti pride s kolo-
dvora povorka zagorske »Ves-
ne« že ob tričetr na 10. uro.

Z ozirom na hrup, ki je nastal,
sem moral nehati govoriti. Po
izkušnji 18. maja sem računal,
da mora povorka Orjune priti
na vsak način ob pol 10. uri mi-
mo. Ob 9. uri pride vlak iz Lju-
bljane, v pol ure pridejo in od-
korakajo mimo. Hotel sem
Klinca napeljati, da bi še pol
ure govoril, med tem bi šla po-
vorka mimo in bi bil eventual-
ni spopad preprečen, če bi na-
ši ljudje ne šli gledat. Kajti mo-
je naziranje je, da ni šlo Orju-
ni za razvitje prapora, ampak
da je šla iskat svojih žrtev.

Preds.: Ali ste mislili, da je
delavstvo za spopad pripravlje-
no?

F. Klopčič: Ni bilo niti misli-
ti na spopad; tudi Fakin se ni
s svojimi bodočimi morilci bo-
ril, pa so ga vseeno usmrtili.
Sploh nisem mislil na tak spo-
pad, da bi rudarji napadli, tem-
več ...

Preds.: Usedite se, se bomo
že pozneje o drugih stvareh po-
govorili.

VODSTVO REK VELENJE

Dne 7. maja t. l. je delavski
svet rudarskega elektroenerget-
skega kombinata Velenje, ime-
noval za glavnega direktorja
Mirka Bizjaka, dipl. inž. rud.,
dosedanjega predstavnika zve-
zne gospodarske zbornice v
Bruslju.

Nov spomenik je izdelal Stojan Batič

Dne 1. junija 1974, bo pred obnovljenim muzejem ljudske revolucije v Trbovljah, odkrit nov spomenik, ki ga je izdelal naš rojak Stojan Batič, ak. kipar, in sicer ob 50-letnici zloma Orjune.

Glede na to, da želimo predstaviti članom širšega kolektiva in ostali javnosti ustvarjalca tega spomenika, ga je član našega uredniškega odbora zaprosil za nekatere odgovore, na stavljena vprašanja. Upamo, da si bodo občani iz revirjev pa tudi drugi obiskovalci, na temelju njegovih odgovorov, lažje predstavljali pomen posameznih likov na novem spomeniku. Spomenik je odlit v bron, dolg je približno 4 m, visok blizu 2,5 m in širok okrog 80 cm.

Vprašanja našega sodelavca in odgovori intervjuvanca so naslednji:

1. Tovariš Batič! Znano nam je, da že dalje časa pripravljate monumentalni spomenik o spo-

padu revirskih delavcev z Orjuno v letu 1924. Odkrit bo ob 50-letnici zloma Orjune v Trbovljah, dne 1. junija 1974. Radi bi zvedeli nekaj več o spomeniku pa tudi o tebi. Izviraš namreč iz središča revirjev — iz Trbovelj. Zato je zanimanje rojakov o tvojem življenju, umetniški poti in doseženih uspehih toliko večje.

Prosimo te, povej nam kdo je izdelavo spomenika naročil, kdo ga je zasnoval, kakšne misli so umetniškega kreatorja vodile, koliko časa si spomenik izdeloval, kje si ga izdeloval, kdo ga je vлил v bron? Zanimajo pa nas tudi ostale podrobnosti v zvezi s spomenikom, npr. dimenzije, število likov, ipd.

Ob odkrivanju slehernega spomenika se pojavljajo s strani občanov ter občudovalcev umetnika in njegovega umetniškega izdelka vprašanja, kaj je hotel umetnik s spomenikom povedati. Zanima nas, to je vse

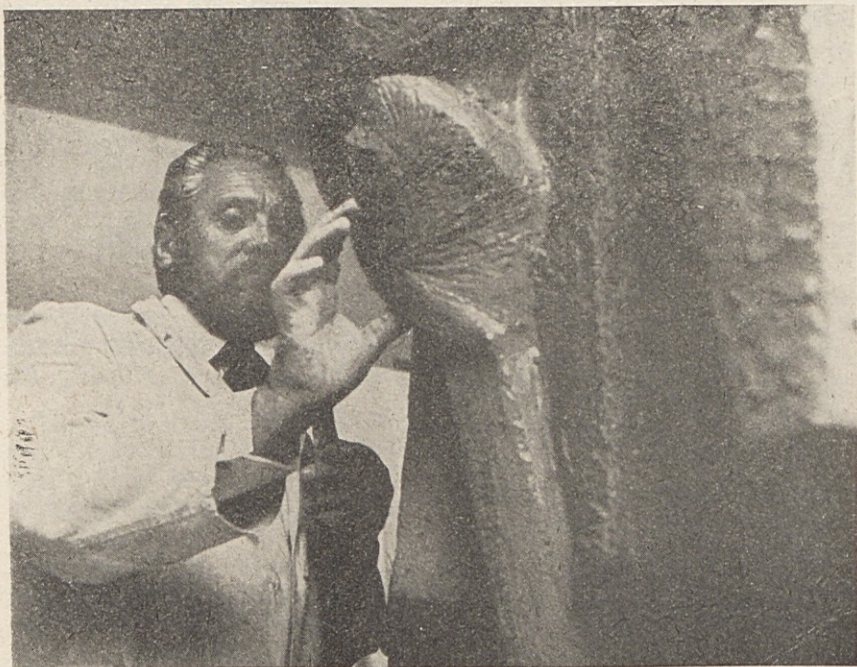
bralce časopisa Srečno, ki ga berejo pretežno rudarji v Zasavju in njihovi družinski člani pa tudi drugi bralci, kaj spomenik oziroma njegove figure predstavljajo? Kaj pomenijo figure na levi in kaj na desni strani spomenika? Kako si naj razlagamo krater sredi desnega dela spomenika?

Odgovor: Ideja za postavitve spomenika je prišla s strani političnih in sindikalnih organizacij Trbovelj in CK ZK Slovenije. K sodelovanju me je povabil partijski komite iz Trbovelj. Kot rojak sem z veseljem sprejel ponujeno naročilo, posebno še, ker je tema, ki sem jo poznal od mladosti, kot naloga, za kiparja mikavna in zahtevna. V veliko priznanje namreč štejem to, da sem s strani odbora za postavitve spomenika dobil popolno svobodo.

Začel sem razmišljati o idejni zasnovi; moral sem še enkrat preleteti vso zgodovino takratnih dogodkov. Kmalu sem si bil na jasnem, da mora biti to večja kompozicija, z masovnim figuralnim prikazom. Po pogovoru z inž. arh. Blažičem, katerega sem prosil za sodelovanje, sva izbrala točno lokacijo in določila okvirne dimenzije. Na seji odbora za postavitve spomenika v Trbovljah, je bil sprejet osnutek, nato pogodba in s tem so bile formalnosti opravljene, jaz pa sem v svojem ljubljanskem ateljeju lahko pričel z delom. Termin je bil zelo kratek, ker je bilo treba upoštevati tudi čas, ki je potreben za odlivanje v bron v livarni Šeb v Zagrebu.

V nekaj mesecih intenzivnega dela, sem lahko pokazal plastiko, izdelano v glini, odboru in prominentnim političnim in kulturnim delavcem Slovenije.

2. Iz spomenika je razvidno, da si ostal zvest svojemu rudarskemu pokolenju pa tudi svojemu rudarskemu umetniškemu ciklusu. Kaj torej pomeni-

Stojan Batič, ak. kipar, naš rojak, je izdelal spomenik, ki bo odkrit 1. junija 1974, pred obnovljeno zgradbo muzeja ljudske revolucije v Trbovljah, blizu delavskega doma, ob 50-letnici zloma Orjune.

Foto Miro Zdovc

jo odprtine v spodnjem delu spomenika? So to morda simbolizirani rovi — drugi domovi rudarjev, iz katerih izvira silni izbruh odpora proti Orjuni? In kaj rudarska svetilka nad glavami delavcev?

Odgovor: Pri zasnovi spomenika so mi bila v veliko pomoč likovna dognanja iz mojega ciklusa rudarjev. Tako sem si tudi tu zamislil kompozicijo s tlorisom v obliki meandra. Ta daje videz trdnjavske zasnove, t. j. trdnjave delavstva v revirjih; v narisu pa kot rudnik v prerezu z rovi, jaški, sloji premoga in eksplozijo v rudniku, pri reliefni in plastični zasnovi pa silhuetni prikaz spopada in dinamični rezultat.

Spopad prikazuje pohod orjunašev z zastavo in trobento v zaščiti orožništva, na drugi strani pa skupino mladih proletarcev, ki so z odzivom zastave in z visoko dvignjeno rudarsko svetilko, zaustavili ta pohod.

3. Kako sam sodiš nasploh o izdelanem spomeniku. Misliš, da ga bodo ljudje-občani radi sprejeli za svojega, čepravno je izdelan v nekoliko modernejši in ne v klasični-realistični izvedbi?

Odgovor: Ta simbolični prikaz nacionalizma z zastavo in trobento kot atributom nekega porajajočega se nasilja ter na drugi strani visoko dvignjena rudarska svetilka s krampom in dvignjenimi pestmi, simbolizira luč svobode in organiziranost odpora.

Mislím, da bo to dovolj jasno prikazano občanom revirjev, ne le po vsebinski, temveč tudi po likovni plati.

4. Zanima me, kako je s tvojim rudarskim ciklusom? Mnogo umetniških del z rudarsko tematiko si že predstavil domačemu pa tudi tujemu občinstvu. Kako so ta tvoja dela sprejeli? Boš z izdelovanjem skulptur na rudarsko tematiko še nadaljeval?

Odgovor: Res, z rudarskim ciklusom sem obšel mnogo galerij po svetu in mnogo teh

skulptur se ni več vrnilo domov. Ostale so v raznih galerijah in privatnih zbirkah.

Rudarska tematika, ki me je nekaj let intenzivno študijsko angažirala, je utrujajoča. Zato sem začasno prenehal s tem ciklusom in se vrnil zopet na malo lirično plastiko, ki mi bo kot oddih, da se bom pozneje zopet lahko povrnil na temo rudarjev.

5. Seznanjeni smo bili s tem, na nameravaš pokloniti muzeju ljudske revolucije v Trbovljah, vrsto svojih malih kipov-plastik. Kje bodo te plastike razstavljene, koliko jih bo in kakšne vrste bodo? Naj bi bil to zametek morebitne bodoče galerije tvojih del v Trbovljah?

Odgovor: Prvo razstavo na temo »Rudar in družina« v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani leta 1959, sem posvetil svojim rojakom — trboveljskim rudarjem. Zato čutim danes dolžnost, da po uspelem sprehodu s tem ciklusom po svetu, ostane nekaj teh del doma in to v kraju, kamor spadajo po svoji zasnovi. Z velikim razumevanjem občinske skupščine Trbovlje, bom razmestil v enem spodnjih prostorov na novo preurejenega revirskega muzeja deset del v bronu, lignitu in patiniranem mavcu, s pripadajočo dokumentacijo in risbami. To naj bi bil moj osebni prispevek h kulturnemu razvoju naših revirjev.

Če pa se bo v bodoče pokazala potreba po večji in razširjeni zbirki tudi na drugo temo mojega kiparstva, pa bom seveda to zbirko še povečal.

6. Od tistih šolskih let, ko smo se na poti v šolo ali iz šole obmetavali s kroglicami iz gline, je preteklo kar precej let. Iz avtorja teh kroglic, ki so posebno dobro zadevale v črno, si postal vodilni slovenski kipar, po šolski izobrazbi akademski kipar, po dejansko opravljenem delu pa prvi umetnik med enakimi pri nas. Vsi tvoji rojaki smo na to ponosni in ti želimo, da bi svojo življenjsko in umetniško pot nadaljeval strmo navzgor. Zdi se nam,

da kulminacijske točke še nisi dosegel. Kako ocenjuješ nasploh svojo dosedanjo življenjsko, posebej pa še umetniško pot?

Odgovor: Vedno se rad spominjam svoje tovarišije iz mladih dni; čeprav smo živeli v pomanjkanju, je bila to lepa mladost, polna dinamike. Vojna, ki je pobrala iz naših vrst mnoge, čudovite tovariše, pa je brez dvoma pustila na tej moji generaciji določen pečat.

In ravno to mi še danes pomaga in bogati moja spoznanja, ki so mi nujno potrebna pri mojem ustvarjalnem delu. Moja umetniška pot ni bila lahka, pa tudi težka ne, zato ker sem živel v času, ki je dinamičen in za vsakega ustvarjalca, ki se odziva na tisto kar se dogaja okrog njega, nadvse zanimiv.

7. In nazadnje, kakšne so tvoje želje ob odkritju tvojega najnovejšega spomenika v Trbovljah? Imaš morda za rudarje našega kolektiva kakšno sporočilo ali želje?

Odgovor: Vašemu kolektivu in vsem mojim rojakom v revirjih želim, da bi bil to zadnji spomenik, ki bi spominjal na žalostno a vendarle vseskozi borbena zgodovino revirjev in da bi v bodoče raje načrtovali, z mojega stališča gledano, parke in fontane.

Ob tem jubileju pa vam vsem želim še mnogo uspehov pri delu in osebne sreče.

Tine Lenarčič

ZARJA JE PELA V TRSTU

V soboto 18. maja 1974, je gostoval moški pevski zbor Zarja Svobode-center iz Trbovelj, pri naših rojakih — zamejskih Slovincih v Trstu. V večernih urah so nastopili v dvorani na Opčinah pri Trstu. S tem so vrnili obisk tamkajšnjim pevcem, ko so v organizaciji Zarje v decembru 1973, gostovali v Trbovljah. Na koncertu so predvajali narodne, umetne in delavske pesmi pod vodstvom pevovodje Buermanna.

PROGRAM

praznovanja ob 50-letnici zloma Orjune, v Revirjih od 23. maja do 2. junija 1974

Odbor za pripravo praznovanja 50-letnice zloma Orjune, je pripravil v sodelovanju s predstavniki raznih kulturnih, telesnovzgojnih ter družbenopolitičnih organizacij, program praznovanja ob 50-letnici zloma Orjune. Večji del programa bo izveden v Trbovljah, manjši del pa tudi v Hrastniku in v Zagorju.

Iz naslednjega pregleda je razvidno, kdaj in kje bodo posamezne prireditve ter kdo jih bo izpeljal:

TRBOVLJE

23. 5. 1974

bo ob 16.30 v delavskem domu otvoritev razstave šolskih risb;

ob 17. uri bo v delavskem domu občinska revija šolskih pevskih zborov in sprejem pionirjev v ZMS;

24. 5. 1974

bo ob 16. uri v domu ŠD Rudar medobčinsko tekmovanje zmagovalcev sindikalnih športnih iger 1973, v šahu;

ob 17.30 bo koncert folklorne skupine France Marolt, na telovadišču TVD Partizan; isto bo ob 19.30;

25. 5. 1974

bo ob 16. uri na telovadišču TVD Partizan telovadni nastop;

26. 5. 1974

bo ob 9. uri v delavskem domu žasavsko šahovsko tekmovanje;

ob 9. uri bo v domu ŠD Rudar medobčinsko tekmovanje zmagovalcev sindikalnih športnih iger v kegljanju;

ob 9. uri bo v delavskem domu osnovnošolsko tekmovanje na temo: »Zlom Orjune«;

ob 11. uri bo na Dobovcu koncert mešanega pevskega zbora Svoboda II in Trboveljskega okteta;

ob 18. uri bodo imeli v Kleku koncert moški pevski zbor Zarja in Veseli rudarji;

ob 19. uri bo v delavskem domu revija zasavskih godb na pihala;

27. 5. 1974

bo ob 16. uri na stadionu ŠD Rudar, atletsko tekmovanje športnega društva srednjih šol;

28. 5. 1974

bo ob 16. uri v TVD Partizan balinarski turnir;

29. 5. 1974

bo ob 16. uri v TVD Partizan balinarski turnir;

ob 19.30 bo v delavskem domu koncert pevskega zbora Slavček;

30. 5. 1974

bo ob 16. uri v TVD Partizan medobčinsko tekmovanje zmagovalcev sindikalnih športnih iger 1973 v odbojki;

ob 18. uri bo na Dobrni koncert pevskega zbora Zarja in Trboveljskega okteta;

ob 18. uri bo v domu Svoboda Zasavje koncert pevskega zbora Slavček;

ob 19. uri bo v delavskem domu otvoritev likovne razstave RELIK in Lazarevac;

31. 5. 1974

bo ob 10. uri v delavskem domu slavnostna seja skupščine občine Trbovlje. Po končani seji bo otvoritev preurejenega muzeja ljudske revolucije;

ob 10. uri bo v Gaberskem tabor revirskih tabornikov;

ob 17. uri bo pred delavskim domom generalka za republiško proslavo;

ob 18. uri bo na športnem prostoru TVD Partizan nastop kotalkarjev;

ob 19.30 pa bo v delavskem domu republiško mladinsko tekmovanje o spoznavanju zgodovine delavskega gibanja v Sloveniji;

1. 6. 1974

bo ob 10.30 začetek osrednje republiške proslave ob 50-letnici zloma Orjune in odkritje spomenika pred muzejem ljudske revolucije; slavnostni govornik bo Stane Dolanc, sekretar IB predsedstva ZKJ;

2. 6. 1974

ob 14.30 bo na Leninovem trgu republiško tekmovanje v kartingu.

ZAGORJE

23. 5. 1974

bo ob 19.30 v delavskem domu otvoritev jugoslovanske pionirske likovne razstave;

ob 19.30 bo v delavskem domu republiška revija mladinskih pevskih zborov;

25. 5. 1974

bo ob 17. uri v delavskem domu zaključek republiške revije mladinskih pevskih zborov;

26. 5. 1974

bo ob 10. uri v delavskem domu izbirno medobčinsko tekmovanje v poznavanju zgodovine delavskega gibanja Slovenije;

27. 5. 1974

bo ob 8. uri pri kotredežkem jašku, prireditve osnovne šole Tone Okrogar »Po poteh delavcev-rudarjev in revolucionarjev«;

29. 5. 1974

bo ob 19.30 v delavskem domu svečana akademija v počastitev 50-letnice zloma Orjune.

HRASTNIK

24. 5. 1974

bo ob 17. uri v delavskem domu otvoritev razstave likovne skupine iz Hrastnika; razstava bo odprta do 31. 5. 1974;

ob 18. uri bo revija pevskih zborov zasavske pevske skupnosti. Ta bo potekala v delavskem domu.

Poleg naštetih prireditev pa poteka na področju vseh treh občin v znamenju 50-letnice zloma Orjune še vrsta priredi-

tev. Tako je bila 10. maja v galeriji delavski dom v Trbovljah odprta razstava socialne grafike Maksima Sedeja, ak. slikarja, st.; 13. maja je bila v delavskem domu v Trbovljah prireditev osnovne šole heroja Rajka iz Hrastnika, na kateri so nastopili pevski zbor, recitatorji in ansambel Jožeta Rusa, na temo »S pesmijo v pomlad«. Potekale pa so še tudi druge prireditve.

Vse člane naše delovne skupnosti v vseh temeljnih organizacijah združenega dela in v skupnih strokovnih službah vabim, da se udeleže naštetih prireditev v čimvečjem številu, predvsem pa, da se udeleže glavne republiške proslave v soboto, 1. VI. 1974, na kateri bo govoril tovariš Stane Dolanc.

Stane Dolanc, sekretar izvršnega biroja predsedstva ZKJ, bo imel slavnostni govor 1. junija 1974, pred delavskim domom v Trbovljah, na proslavi 50-letnice spopada revirskih delavcev z Orjuno.

Pred X. kongresom ZKJ

V dokumentih, ki so pripravljene za X. kongres ZKJ, ki bo koncem maja t.l. v Beogradu in bo trajal predvidoma tri dni, so razčlenjene naloge komunistov v nadaljnjem razvijanju samoupravnih socialističnih odnosov ter družbenem in gospodarskem razvoju naše države. Med drugim so navedeni tudi rezultati dosedanjega materialnega in družbenega napredka. Običajno smo vedno zelo kritični, ko ocenjujemo rezultate našega dela, vendar pa smo lahko presenečeni ob tolikšnem napredku, ki ga lahko ugotavljamo na temelju raznih statističnih poročil in analiz.

Nekaj naslednjih podatkov nam dokazuje, kolikšen napredek je bil storjen v zadnjih letih. Obseg jugoslovanske industrijske proizvodnje je bil v letu 1972, 15-krat večji od tistega v letu 1946. V zadnjih 20 letih so se povečale proizvodne zmogljivosti za več kot 5-krat, ob-

seg kmetijske proizvodnje pa se je podvojil. Od leta 1968 do 1972, tj. od obdobja po IX. kongresu ZKJ, se je družbeni proizvod (računajoč po stalnih cenah), povečal za več kot eno tretjino, fizični obseg industrijske proizvodnje je porasel za 44 %, osebna poraba za 34 %, splošna poraba za 30 %, investicije v osnovne sklade pa za 41 %. V tem času je bilo zgrajenih okrog pol milijona novih stanovanj, na novo pa se je poslilo v zadnjem petletnem obdobju 628.000 delavcev. V tem času smo zgradili tudi, to je v 20-letnem razdobju, 20.000 kilometrov sodobnih cest, število zaposlenih v družbenem sektorju se je v tem času povečalo za dvainpolkrat. Potrojilo se je število zaposlenih žensk. Za triinpolkrat je porastla realna raven življenjskega standarda, itd.

Seveda pa nam številke ne povedo vsega. Predvsem ne po-

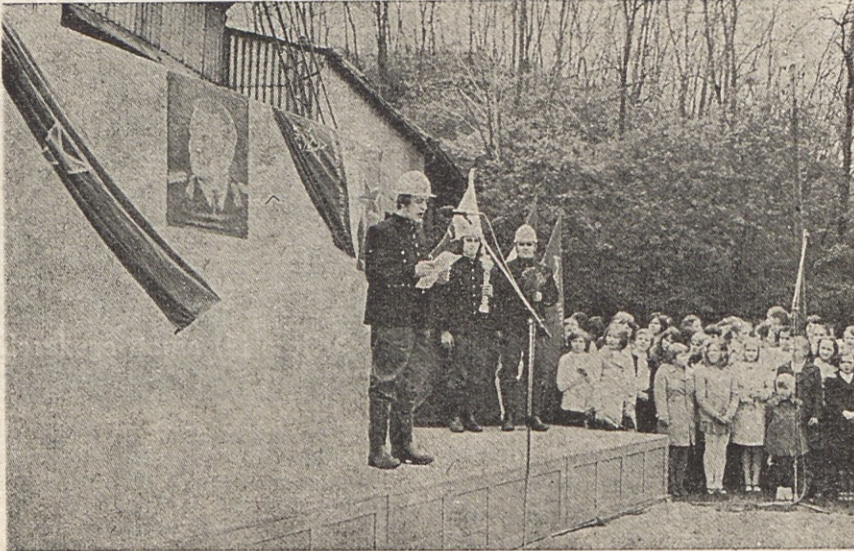
vedo vsega o kakovosti samih dosežkov in o kakovosti družbene preobrazbe. O tem pa bi lahko govorili in napisali še mnogo.

REVIRSKA MLADINA NA KOZJANSKEM

V času od 20. 7. do 10. 8. 1974, bo sodelovala delovna brigada zasavske revirske mladine, v mladinski delovni akciji Kozjansko 74. Mladinci iz Hrastnika, Trbovelj in Zagorja, ki bodo sestavljali to brigado, bodo v njo sprejeli tudi mlade predstavnike pobratenih občin Aleksinac, Raška in Lazarevac. Skupno bo štela brigada 70 članov. Sodelovala bo pri gradnji cest in vodovoda, hkrati pa se bodo brigadirji seveda tudi izobraževali.

Srečno skozi naše rove

Peter Kolander, predsednik konference mladih delavcev ZPT, govori ob sprejemu zvezne Titove štafete, pred jaškom III na Gvidi. Trije mladi rudarji so v štafeti mladosti ponesli štafetno palico skozi jašek III, po zveznem obzorju do jaška v Hrastniku, kjer so štafetno palico predali hrastniškim mladincem.

Foto inž. T. Bregant

Tako smo mladi delovni ljudje in občani Trbovelj, pozdravili zvezno štafeto mladosti in se pridružili tisočim mladih po naši domovini, ki s štafeto mladosti na simboličen način stikajo roko našemu dragemu tovarišu Titu za njegov 82. rojstni dan.

Centralni sprejem štafete mladosti je bil letos v Trbovljah, dne 8. maja 1974 ob 11. uri pri jašku III na Gvidi. Od tu je bilo poslano tudi pozdravno pismo tovarišu Titu, z naslednjo vsebino:

Dragi tovariš Tito!

Danes, ko ti preko štafete mladosti pošiljamo pristrčne pozdrave za tvoj 82. rojstni dan, ti zagotavljamo, da bomo odgovorno in vztrajno nadaljevali pot, ki si jo začrtal ti in s teboj vsi jugoslovanski narodi in narodnosti.

Trdno smo odločeni dosledno izpolnjevati vse naloge, ki so pred nami in obljublamo ti,

da bomo po tvojem vzgledu in na osnovi revolucionarnih tradicij naših narodov, sposobni nosilci samoupravnega sociali-

stičnega razvoja pod tvojim nezmotljivim vodstvom.

Vodi nas varno, tako kot mi nosimo danes štafeto mladosti širom naše domovine in pod zemljo skozi naše rove, v katerih so se odigrali pomembni zgodovinski dogodki in se v njih kalili številni revolucionarji rdečih revirjev.

Dragi tovariš Tito, dovoli da ti poleg iskrenih želja za tvoj praznik, ki je hkrati praznik nas vseh, izrazimo željo, da bi bili srečni, če te bomo lahko kmalu ponovno pozdravili v naši sredini v revolucionarnih revirjih.

Bodi vedno srečen med nami, tako kot smo mi s teboj!

Tvoja mladina,
delovni ljudje
in občani Trbovelj

Po slavnostnem govoru je štafeta krenila na pot iz Trbovelj po jašku III in dalje po zveznem rovu. Štafetno palico so ponesli trije mladinci Zasavskih premogovnikov Trbovlje,

Nosilci zvezne štafetne palice — mladi rudarji ZPT, so 8. maja 1974, predali štafetno palico hrastniškim mladincem, pred glavnim jaškom v Hrastniku.

Foto Vili Greben

v rudarskih uniformah ter jo predali v Hrastniku pred glavnim jaškom svojim vrstnikom. Štafetno palico so prevzeli in jo izročili tovariši Peter Kolan-der, Ivan Breg in Albin Potisek.

Letos je zvezna štafeta mladosti osemindvajsetič šla na pot po naši domovini. Prvikrat je tokrat šla tudi skozi rudnik, kjer se je pretekalo toliko revo-

lucionarjev našega delavskega razreda.

Sprejemu in predaji štafete mladosti je prisostvovalo okrog 2000 občanov, predvsem dijakov in šolarjev vseh Trboveljskih šol, delavska godba, člani delovnih organizacij, pionirski pevski zbor in predstavniki družbenopolitičnih organizacij. Organizacijo je imela na skrbi

občinska konferenca ZMS Trbovlje.

Vsi, ki so sodelovali pri pripravi in organizaciji te akcije so dokazali, da znajo dosledno izvesti posebne naloge tudi med proizvodnim procesom, ki zaradi tega ne more utrpeti nobenih zadržkov. Prav zato zaslužijo vsi skupaj, izredno pohvalo.

Majda Brinovec

Gospodarski načrt 1974

Ni običaj, da gospodarski načrt sprejemamo tako pozno, ko je skoraj polovica leta že minila. Vendar pa moramo ugotoviti, da so bile obveznosti, tako iz osebnega dohodka kot tudi iz dohodka TOZD sprejete zelo pozno, pravzaprav koncem aprila, da so bile sredi aprila sprejete nove cene premoga, skratka, vsi bistveni kazalci za normalno načrtovanje so bili sprejeti šele v aprilu. Zato torej sprejemamo načrt šele v mesecu maju.

Kakšna je bistvena značilnost gospodarskega načrta za leto 1974? Ugotavljamo lahko, da predvidevajo vse TOZD, razen rudnika Zagorje, pozitivni finančni rezultat. Rudnik Zagorje kljub povečanju povprečne cene premoga za ca. 42%, ne more poslovati rentabilno. Za pokrivanje vseh stroškov proizvodnje in s tem lastne cene, bi potreboval rudnik Zagorje za 68 % zvišano ceno premoga, kar seveda v današnjem položaju oblikovanja cen ni možno pričakovati. Bilanca delovne organizacije kot celote, je sicer uravnovešena ob tem, da izkazuje v celoti pozitivni ostanek dohodka, vendar z različnim finančnim učinkom posameznih TOZD.

Z gospodarskim načrtom želimo upoštevati načelo, da vsaka TOZD ustvarja in deli do-

hodek. Pri tem je pomembno, da je bilo treba načeloma rešiti vprašanje oblikovanja dohodka TOZD separacije in skupnega prevoza Trbovlje ter v določeni meri skupnih strokovnih služb. Pri separaciji in skupnem prevozu gre pri oblikovanju dohodka za ustvarjanje določene končne vrednosti blaga na trgu, torej neposredno vključevanje v tehnologijo proizvodnega procesa. Zato je potrebno načeloma obravnavati ustvarjanje dohodka pri rudniku Hrastnik in Trbovlje z določeno interno ceno, ki naj seveda omogoča možnost popolnega gospodarjenja z ustvarjenim dohodkom, na drugi strani pa tudi separaciji in skupnem prevozu prizna enakopravno udeležbo, tako v oblikovanju dohodka kot tudi v njegovi delitvi. Podoben primer je pri skupnih strokovnih službah, vendar ne v pogledu možnosti gospodarjenja, kot to lahko opravljajo TOZD (ne oblikujejo amortizacije, ker ne razpolagajo z osnovnimi sredstvi in zaradi tega tudi ne izvajajo reprodukcije), toda kljub temu pa vendarle razpolagajo s sredstvi za osebne dohodke in sredstvi ustreznega sklada skupne porabe.

Drugo načelno stališče pri sprejemanju gospodarskega načrta, je delitveno razmerje in

vpliv le-tega predvsem na oblikovanje sredstev in višino osebnih dohodkov v TOZD. Pri tem gre predvsem za to, da naj bi bilo prav to merilo spodbuda za reševanje aktivnejšega iskanja notranjih rezerv, ki naj bi predstavljale določeno osnovo materialne spodbude, tako za vsakega delavca TOZD, kot tudi za TOZD kot asociacijo združenega dela. Pri tem je seveda potrebno izdelati določene regulative, ki naj omogočijo razmeroma skladno urejanje gibanja osebnih dohodkov, pa tudi sicer možnosti gospodarjenja TOZD. Gre namreč za to, da tudi v okviru delovne organizacije Zasavski premogovniki, niso pri vseh TOZD dane enake možnosti za gospodarjenje. Ob tem je seveda potrebno objektivno upoštevati prav različne pogoje, v katerih gospodarijo posamezne TOZD. Gre tudi za, iz tega izviraajoče, sorazmerno različne obveznosti pri združevanju nekaterih sredstev vseh TOZD, predvsem za ustvarjanje pogojev in možnosti enakega obravnavanja in koriščenja nekaterih pravic, ki ne izvirajo neposredno iz dela, pač pa iz ostalih pogojev, ki so predmet določenih dodatnih ugodnosti, ki naj jih prispeva vključevanje v združeno delo.

Nadaljnje načelo, ki naj bi ga uresničil gospodarski načrt,

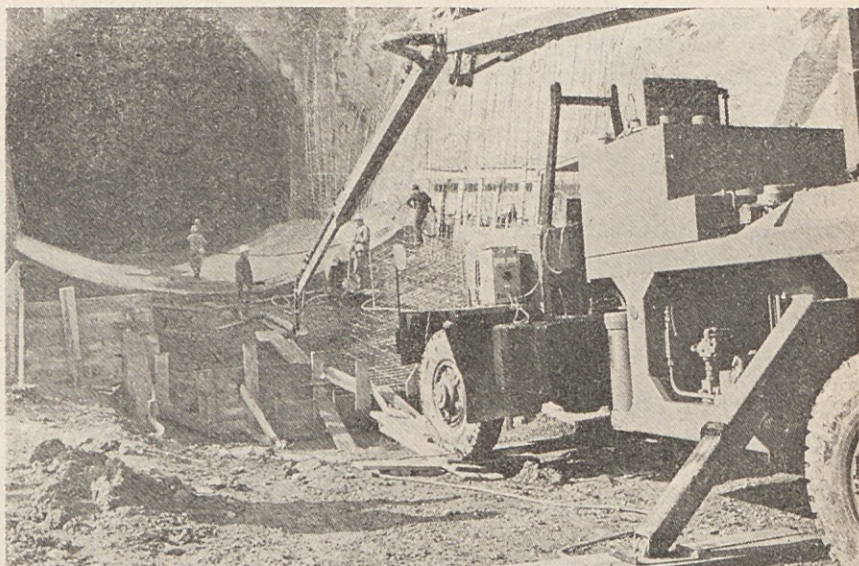
je načelo solidarnosti. Pri tem je seveda pomembno merilo že preje obravnavano delitveno razmerje. Vendar pa je tudi to vprašanje odvisno mnogokrat od nepredvidenih vplivov, ki takšno delitev lahko porušijo. Zato je nujna uresničitev že dalje časa navzoče težnje po osnovanju solidarnostnega sklada. Tega naj bi ustanovili na temelju potrebe po reševanju določenih problemov v posameznih TOZD. To naj bi bil praktični pristop k reševanju oziroma omogočanju zaposlenim vseh TOZD, pod sorazmerno enakimi pogoji. O načinu urejanja teh odnosov pa morajo seveda podatiti svoje stališče vse TOZD.

Gospodarski načrt je izdelan na enakih osnovah in pristopu za oblikovanje načrtovanih materialnih stroškov. Pri tem pa je treba omeniti, da ima rudnik Zagorje upoštevane obremenitve le ob minimalni amortizaciji, pa tudi stanovanjski prispevek je ostal minimalen. Tudi pri načrtovanju osebnih dohodkov temelji gospodarski načrt na enakih osnovah za vse TOZD in skupne strokovne službe.

Ne smemo pa si pri sprejemanju načrta predstavljati, da je že s tem rešeno vse. Če hočemo, da bomo dosegli vsa predvidevanja, potem moramo tudi izpolnjevati vse obveznosti, ki nam jih nalaga takšen načrt. Tudi več zaupanja med TOZD bo potrebno. Naj ne bo vedno prisotna misel, da se želi izkoriščati, da je navzoče le iskanje koristi na tuj račun. Naj bodo takšne trditve vedno dokazane, šele takrat bo tudi prav, da takšne postopke obsojimo. Predvsem pa je potrebna pomoč med TOZD! Naj se ne zapira vsaka v svoj delokrog! Naj se ne ustvarjajo podjetniško lastninski odnosi na tej ravni, če smo jih odpravili na ravni delovne organizacije!

Vse to in doseženi delovni uspehi bodo osnova za doseganje in preseganje predvidevanj po gospodarskem načrtu.

Albert Ivančič, dipl. inž. rud.

TOZD rudarska gradbena dejavnost ZPT, uspešno nadaljuje z gradnjo predora Pletovarje, na hitri cesti Hoče—Levec. Na fotografiji je razvidno betoniranje talnega svoda pri ustju predora — desna cev. Posnetek je iz aprila t. l.

Foto inž. C. Majdič

Finančno poslovanje v I. trimesečju 1974

V smislu določil samoupravnega sporazuma o združitvi TOZD v ZPT, ugotavlja finančni sektor SSS, doseganje in delitev dohodka za posamezne TOZD in skupne strokovne službe ter za ZPT kot delovno organizacijo.

Ker gospodarski in s tem v zvezi finančni načrt za to leto, v času pripravljanja prispevka še ni bil sprejet, so obračuni sestavljeni v glavnem po istih kriterijih kot v letu 1973. Razlika je le v tem, da je bilo število obračunskih enot pri nekaterih TOZD povečano, pri nekaterih pa zmanjšano. Vsi rudniki imajo v svojih obračunih tudi menze; rudnika Hrastnik in Zagorje še kamnoloma in betonarno, ki so bili lani še v sestavu GRAMATA. Poleg tega je v obračunu rudnika Zagorje tamkajšnja separacija, za katero smo sestavljali preje posebne obračune; v tej TOZD je tudi žaga, ki je bila lani vključena v skupne službe. Tudi obračun počitniških domov je sedaj v sestavu skupnih strokovnih služb. To so na kratko razlike v obračunih posameznih TOZD in SSS.

Vse TOZD skupaj izkazujejo v obravnavanem obračunskem razdobju, izgubo v višini 2.065,300 din. Ta izvira iz negativnega rezultata TOZD rudnika Zagorje in RŠC. Na poedine TOZD odpadajo naslednji zneski izgube in dobička:

TOZD	premog	ostalo	skupaj
rudnik Hrastnik	438.000	— 114.300	323.700
rudnik Trbovlje	729.900	— 293.500	436.400
rudnik Zagorje	— 6,295.200	120.600	— 6,174.600
separacija Trbovlje	—	264.900	264.900
RGD	—	2,999.400	2,999.400
ESD	—	258.700	258.700
GRAMAT	—	51.600	51.600
avtopark	—	170.700	170.700
RŠC	—	— 465.100	— 465.100
skupne strokovne službe	—	69.000	69.000
SKUPAJ	— 5,127.300	3,062.000	— 2,065.300

V I. trimesečju 1973 smo izkazovali pri ZPT dobiček v višini 3,599.300 dinarjev.

V TOZD osnovne dejavnosti se je količinski obseg prodaje premoga zelo znižal, kar je razvidno iz naslednjega pregleda:

rudnik Hrastnik, ton	174.066	169.207	— 4.859
rudnik Trbovlje, ton	182.786	159.430	— 23.356
rudnik Zagorje, ton	103.700	87.800	— 15.900
skupaj, brez RŠC, ton	460.552	416.437	— 44.115

Tudi to dejstvo je vplivalo na slabši finančni rezultat. Pozitivni ostanek pri prodaji premoga na rudnikih Hrastnik in Trbovlje je znižala izguba pri drugih dejavnostih, prvenstveno pri delavnicah; na rudniku Zagorje pa je situacija prav nasprotna.

Vse TOZD so vrednostni obseg proizvodnje in realizacije zvišale vendar so se pa na drugi strani izdatki povečali v večji meri, kot pa izkupiček. Primerjava obeh I. trimesečij je naslednja:

Elementi	1973	1974	indeks
celotni dohodek	89,218.800,00	115,750.000,00	129,7
porabljena sredstva	38,409.500,00	49,713.000,00	129,4
dohodek	50,809.300,00	66,037.000,00	130,0
pogodbene in zakonske obveznosti	5,700.900,00	8,527.400,00	149,6
dohodek za razdelitev	45,108.400,00	57,509.600,00	127,5
brutto osebni dohodki	41,509.100,00	59,574.900,00	143,5
ostanek dohodka	3,599.300,00	— 2,065.300,00	—

Glede na to, da še niso bile v I. trimesečju določene stopnje prispevkov iz osebnega dohodka in iz dohodka, smo vse te obveznosti obračunali v višini, ki je veljala v decembru 1973. Pogoji poslovanja so se medtem bistveno spremenili: spremenjene so bile prodajne cene proizvodov in storitev, izšel je nov zakon o amortizaciji osnovnih sredstev, spremenile so se stopnje prispevkov, spremenile so se predvidene nabavne cene reprodukcijskega materiala in električne energije. itd. Zato bodo obračuni v naslednjih mesecih precej drugačni. O vplivu omenjenih sprememb je trenutno težko govoriti, počakati moramo na finančni načrt, ki bo navedene spremembe upošteval, in posebej še na obračun I. polletja.

Povprečni mesečni osebni dohodek na zaposlenega, je napram enakemu razdobju 1973 skoraj neprimerljiv, glede na uvedbo TOZD in zaradi jamskega dodatka, ki ga izplačujemo od aprila 1973 dalje. Zato dajemo pregled osebnih dohodkov po TOZD le za I. trimesečje 1974 in to po naslednjih kriterijih:

Naš novi skupščinski sistem

Kakšne skupščine imamo odsej:

1. vsaka občinska skupščina ima:

- zbor združenega dela,
- zbor krajevnih skupnosti,
- družbenopolitični zbor;

2. republiška skupščina ima:

- zbor združenega dela,
- zbor občin,
- družbenopolitični zbor;

3. skupščina SFRJ pa ima:

- zvezni zbor,
- zbor republik in pokrajin.

Kakšne so značilnosti zborov?

Zbor združenega dela občinskih in republiške skupščine je zbor delegatov delovnih ljudi v organizacijah združenega dela in drugih samoupravnih organizacijah in skupnosti dela. Ta zbor sodeluje pri odločanju o vprašanih, ki zadevajo delavce in druge delovne ljudi v družbenem delu.

Zbor krajevnih skupnosti je zbor delegatov delovnih ljudi in občanov v krajevni skupnosti in sodeluje po odločanju o vprašanih, ki so pomembna za delovne ljudi in občane v krajevni skupnosti.

Zbor občin republiške skupščine je zbor delegatov delovnih ljudi in občanov v občinah in sodeluje pri odločanju o vprašanih, ki imajo pomen za delovne ljudi v občinah.

Družbenopolitični zbor je zbor delegatov delovnih ljudi in občanov, organiziranih v družbenopolitične organizacije in sodeluje pri odločanju o vprašanih uresničevanja, razvoja in varstva z ustavo določenega socialističnega samoupravnega sistema.

Posamezne pristojnosti zborov so podrobneje določene v občinskih statutih oziroma v obeh ustavah pa tudi v skupščinskih poslovniki.

pod 1. zaslužek, jamski dodatek, nočno delo in dodatek za stalnost: za 182 ur mesečno;

pod 2. osebni dohodek z vsemi dodatki za dejansko opravljeno delo (brez letnih dopustov) in z državnimi prazniki: za dejansko opravljene delovne dni, ki jih je bilo v mesečnem povprečju 25.

TOZD	1. din/mesec	2 din/mesec
rudnik Hrastnik	2.775,50	3.253,75
rudnik Trbovlje	2.851,94	3.340,50
rudnik Zagorje	2.468,83	2.896,00
separacija Trbovlje	2.280,23	2.771,25
RGD	3.010,05	3.654,50
ESD	2.191,73	2.640,00
GRAMAT	2.180,81	2.525,50
avtopark	2.484,98	3.036,25
RŠC	2.806,89	3.393,25
skupne strokovne službe	2.570,52	3.016,75
SKUPAJ, povprečno ZPT	2.640,82	3.128,50

Roman Turnšek

SANACIJSKI UKREPI V ZASAVJU

Dne 26. aprila 1974, je potekal na izvršnem svetu SR Slovenije v organizaciji uprave za varstvo okolja republiškega sekretariata za urbanizem, razgovor z obravnavo informacije o poteku pripravljanih del za izvedbo sanacije termoelektrarne Trbovlje. Ta informacija oziroma sanacija pa se nanaša na gradnjo dimnika, delno rekonstrukcijo TET I, gradnjo TET III, itd. ZPT je zastopal na tem razgovoru Jože Zorčič, inž., pomočnik generalnega direktorja.

Prispevki iz osebnih dohodkov delavcev in iz dohodka TOZD v letu 1974

V uradnem listu naše republike št. 16 od 26. aprila 1974, je objavljen družbeni dogovor o osnovah programiranja nalog in oblikovanju sredstev za skupno in splošno porabo v letu 1974. Omenjeni družbeni dogovor so podpisali zastopniki izvršnega sveta, socialistične zveze delovnega ljudstva, zveze sindikatov, gospodarske zbornice, vseh občinskih skupščin Slovenije, izobraževalne skupnosti, raziskovalne skupnosti, skupnosti za zaposlovanje, kulturne skupnosti, telesnokulturne skupnosti, zveze skupnosti zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja, republiške skupnosti otroškega varstva in skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, socialistične republike Slovenije. Na temelju tega dogovora so zastopniki TOZD podpisali na sedežu skupščin občin Hrastnik, Trbovlje in Zagorje, v zadnjih dneh aprila 1974, samoupravni sporazum v višini pri-

spevnih stopenj za izvedbo programiranih nalog.

Že pred tem je bil sprejet zakon, ki določa, iz katerih virov se financirajo poedine družbene dejavnosti. Vira sta dva, in sicer:

- 1) neposredni bruto osebni dohodki delavcev,
- 2) dohodek temeljne organizacije združenega dela.

Osnove za izračun pa so različne. Nekateri prispevki se obračunajo od zneska bruto osebnih dohodkov; drugi od tistega popravljene dohodka TOZD, od katerega se plača davek od dohodka TOZD in tretji od višine poslovnega sklada TOZD oz. delovne organizacije.

Občini Hrastnik in Trbovlje imata predpisane, v končnem seštevku, iste prispevne stopnje, ki se pa pri posameznih uporabnikih družbenih sredstev razlikujejo glede na potrebe. Občina Zagorje pa ima zbir-

ne prispevne stopnje višje, predvsem za temeljno izobraževalno skupnost. Različne stopnje prispevkov občin predstavljajo za delovno organizacijo, ki posluje na območju več občin, nepotrebno dodatno povečanje administrativnega dela in s tem tudi poslovnih stroškov. Poleg tega pa tudi delavci TOZD na območju Zagorje, plačujejo višje prispevke, kot delavci na območju občin Hrastnik in Trbovlje. Menim, da bi bilo potrebno, da bi revirski svet občin te neskladnosti odpravil, kajti nikakor ne more biti sprejemljiva različna obdavčitev osebnih dohodkov delavcev v isti delovni organizaciji, pa čeprav v različnih TOZD. To mnenje pa seveda ne velja za sprejete obveznosti občanov po občinskih referendumih, ki jih plačujejo delavci v raznih občinah po različnih stopnjah in za katere TOZD in delovna organizacija niso neposredno obvezane. Te obveznosti

se odtegujejo delavcem direktno iz njihovega neto zaslužka.

Delavci plačujemo v letu 1974 neposredno iz svojih bruto o-

sebnih dohodkov naslednje prispevke za skupno in splošno porabo:

	Hrastnik	Občina Trbovlje vse v %	Zagorje
Temeljna skupnost otroškega varstva			
— redna dejavnost	0.77	0.525	0.69
— razširjena dejavnost	—	0.52	—
Republiška skup. otroškega varstva	2.43	2.43	2.26
Temeljna izobraževalna skupnost	4.79	4.369	5.70
Temeljna kulturna skupnost			
— občina	0.50	0.452	0.47
— republika	0.18	0.18	0.14
Temeljna telesnokulturna skupnost	0.50	0.694	0.43
Zdravstveno zavarovanje	8.27	8.27	8.27
Pokojninsko invalidsko zavar.	11.48	11.48	11.48
Proračun občine	0.20	0.20	0.20
Skupaj	29.12	29.12	29.64

Če preračunamo navedene prispevne stopnje v odstotke od neto izplačanega OD, dobimo skupne prispevke v višini:

— Hrastnik in Trbovlje	41.08 %
— Zagorje	42.12 %

Temeljne organizacije združenega dela pa plačujejo iz doseženega dohodka, naslednje obveznosti:

1. od bruto osebnih dohodkov

— za zaposlovanje	0.20 %
— dodatni prispevek za zdravstveno zavarovanje	
— za nesreče pri delu in poklicno obolenje	1.48 %
— za kritje izgube	0.52 %
— dodatni prispevek za beneficirano del. dobo	
— 12/15 mesecev	5.20 %
— 12/16 mesecev	7.00 %

2. od popravljenega dohodka, od katerega se plačuje

davek iz dohodka TOZD (davčna osnova)	
— za republiško izobraževalno skupnost	8.14 %
— za znanost (raziskovalno skupnost)	1.80 %

3. od poslovnega sklada (brez tujih virov in posojil)

— za izravnavo pokojnin	
— TOZD osnovne dejavnost	0.35 %
— vse druge TOZD	1.35 %

Po številu je prispevkov več, kot jih je bilo lani, vendar pa je skupna prispevna stopnja iz osebnega dohodka nižja; v decembru 1973 je znašala 34,13 od bruto oziroma 51,80 % od neto osebnih dohodkov.

Že v nekem članku v Srečno v letu 1973 sem opisal, kam moramo nakazovati vse prispevke iz osebnega dohodka. Letos so prejemniki isti, to je posamezne prispevke moramo odvajati koristnikom v tistih občinah,

kjer imajo naši delavci stalno bivališče. Za vsako občino torej najmanj 7 plačilnih nalogov. V marcu smo odvedli prispevka na 72 občin. Če bi bili pri SDK zbirni računi prispevkov, bi pri vsakem žiro računu predložili po 7 nalogov, to je za 8 žiro računov skupno 56 plačilnih nalogov tako jih pa moramo: 72 občin krat 7 nalogov = skupaj 504 naloge, se pravi devetkrat več. Opisani način obračunavanja in plačevanja prispevkov po sedežih občin, se nam administrativno delo silno poveča, to pa povzroča seveda višje stroške, tako v osebnih dohodkih kot tudi materialne (več različnih tiskovin in knjigovodskih kartic, višji manipulativni stroški, SDK). Omeniti pa moram, da tudi službi družbenega knjigovodstva takšen način obračuna ne ugaja. Glavna centrala SDK za Slovenijo že dalj časa vodi akcijo, da bi se vrnili na prejšnji način odvajanja prispevkov, to je na zbirne račune, katere nato SDK sama enkrat mesečno izprazni z nakazili prispevkov končnim uporabnikom.

Pri izplačilu osebnih dohodkov moramo delavce pismeno obvestiti, koliko prispevkov so iz svojih bruto osebnih dohodkov plačali za skupno in splošno porabo. Zato so na izplačilnem listku navedeni zneski bruto osebnih dohodkov, skupni znesek prispevkov in čisto izplačilo.

Roman Turnšek

PROIZVODNJA PREMOGA V I. TROMESEČJU 1974

Vsi jugoslovanski premogovniki so v I. tromesečju 1974, proizvedli skupno 8,634.468 ton premoga. Od te količine je bilo proizvedenega črnega premoga 137.194 ton, rjavega premoga 2 milijona 429.927 ton in lignita 6,067.347 ton.

Najpomembnejša investicijska dela in nabave v letu 1974

Že naslov nam pove, da obravnavamo najpomembnejša investicijska dela TOZD v okviru ZPT. Najpomembnejša ne zato, ker bi jih bilo toliko, da bi bil problem vsa dela naštetih, temveč zato, ker jih je bilo toliko, da je bil problem izbrati tista najpomembnejša in jih vključiti v program investicij. Želja, oziroma potreba je bilo namreč toliko (za ca. 121.000.000 din), da jih tako glede na razpoložljiva finančna sredstva, kakor tudi na fizične možnosti, ne bi mogli izvesti niti v polovičnem obsegu.

Pr izboru del, ki jih je treba izvesti, je bilo odločilnega pomena to, da morajo izbrana dela pravočasno omogočiti nadaljnji nemoten potek proizvodnega procesa, tj. pridobivanja premoga. Med ta dela spada pravočasna izdelava odpiralnih objektov na novih obzorjih, odprava ugotovljenih ozkih grl, to je mest, ki ne dovoljujejo povečanega obsega proizvodnje, uvedba sodobne tehnologije ter novih odkopnih metod.

Vse navedeno je potrebno obravnavati kompleksno oziroma na celotnem področju. Vsak člen v verigi proizvodnega procesa mora biti pravilno dimenzioniran, pa naj bo to na začetku ali na koncu procesa.

Ob upoštevanju te zahteve in razpoložljivih finančnih sredstev, tako iz sredstev amortizacije kot tudi iz sredstev investicijskega kredita, so najpomembnejše izbrane investicije za leto 1974, v posameznih temeljnih organizacijah združenega dela naslednje:

TOZD Rudnik Hrastnik

V jami Hrastnik bomo nadaljevali z odpiralnimi deli na VII. obzoru proti vzhodu — permanizacija smerne proge in pričeli z izdelavo prečne proge na ordinati 5225 in vpadnika po dolomitu, ki bo povezoval zvezni obzor k. 235 in sedmi obzor k. 84, s čimer bo odpravljeno ozko grlo v transportu premoga, ki ga predstavlja izvoz po glavnem jašku v tej jami. Po-

leg teh glavnih objektov, bomo delali tudi na izdelavi drugih manjših kot n. pr. predipnega bunkerja, obloma, trafo postaj, črpališča itd.

V jami Ojstro bomo nadaljevali z delom na izdelavi jamskih objektov, ki bodo služili povezavi jame Ojstro s Terezija II. poljem rudnika Trbovlje. Dela na teh objektih so zaradi velikega pritoka vode iz dolomita, zelo otežkočena in ovirana. Razen prečnika na V. obzoru, je predvidena tudi izdelava črpališča v dolomitu v bližini izdelanega transportnega vpadnika.

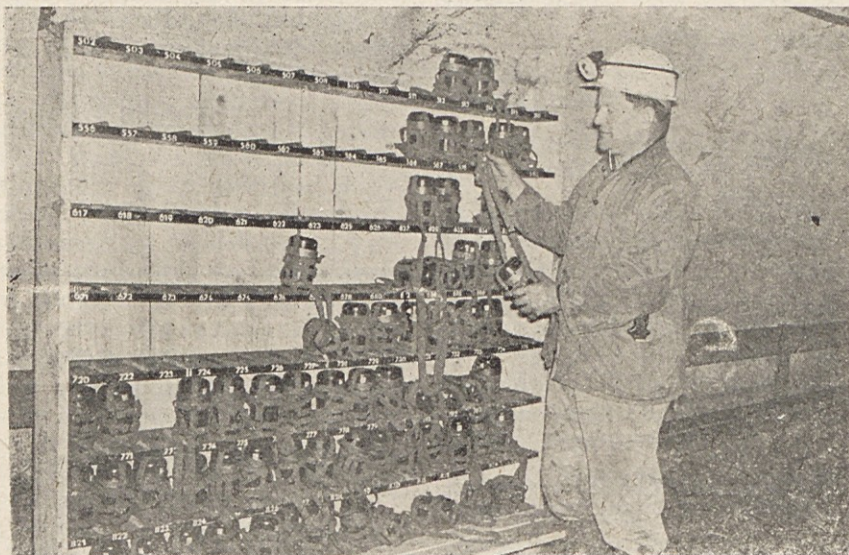
Poleg navedenega bo potrebno za te objekte nabaviti opremo, transporterje, kable, transformatorje, črpalke, cevovode, itd.

Velika investicijska postavka za rudnik Hrastnik je tudi nabava samohodnega hidravličnega podporja.

Od zunanjih gradbenih objektov so v ožji izbor prišli po nujnosti izgradnje, rekonstrukcija RTP v gasilski dom, rekonstrukcija kamnoloma (predelava sejalnih naprav in nova odkopna metoda) in rekonstrukcija toplovoda, za katerega pa še nimamo zbranih vseh finančnih sredstev.

TOZD Rudnik Trbovlje

Na rudniku Trbovlje bomo sredstva vložili v odpiranje polja VII., polja Polaj in A+B polja. Iz investicijskega kredita bo nabavljeno samohodno hidravlično podporje in pridobivalni stroj s pripadajočim transporterjem. Razen tega bo nabavljena še razna oprema. Največje postavke predstavljajo suhi transformatorji, kabli in transporterji. Nabavljeno je bilo tudi razno pnevmatsko orodje in zaščitna oprema.

»Samostrežba« v jami Ojstro, na podkopenem obzorju, pri jašku Ojstro TOZD rudnik Hrastnik. Tu so uskladiščeni samoreševalci. Rudi Žagar si pravkar izposoja samoreševalec.

Foto inž. T. Bregant

TOZD Rudnik Zagorje

Vse napore in sredstva na tem rudniku bo potrebno vložiti v pospešeno odpiranje jame Kotredež pod 6. obzorom. Predviden obseg del je tolikšen, da bo izgradnja trajala dalj časa in bo v letošnjem letu zgrajenih le del objektov, od katerih so najpomembnejši vpadnik V-77 v severnem krilu, vpadnik V-6-8 v južnem krilu, vpadnik V-75, razni prekopi tako v južnem kot v severnem krilu kadunje, polnišče na 6. obzoru in drugo.

Vzporedno z izdelavo rudarskih gradbenih objektov bo potrebno nabaviti opremo za vgraditev v te objekte in opremo za čela oziroma odkope, gumijaste transporterje, motala, vlečnice, samohodno podporje, črpalke, kable, transformatorje ter ostalo opremo in orodje (jamske vozičke, pnevmatsko orodje, stikala, ventilatorje, motala, itd.).

TOZD separacija in skupni prevoz Trbovlje

Amortizacijska sredstva bodo koriščena za pokrivanje stroškov za izdelavo bunkerja II za rovni premog, kar znaša preko polovice vseh razpoložljivih sredstev amortizacije. Ostanek sredstev bo porabljen delno za dokončanje bunkerja in naprav

za lokalno oddajo premoga, delno pa za nabavo najnujnejše elektrostrojne opreme in orodja.

Sredstva iz investicijskega kredita, predvidena za nabavo trolley lokomotiv in naprav za pranje drobnih vrst premoga — usedalnih strojev, pa bodo previrminirana za plačilo naročenih jamskih vozičkov (500 kosov).

TOZD rudarska gradbena dejavnost — RGD

Manjši del sredstev iz amortizacije je predviden za zunanje gradnje, in sicer za odprta skladišča, priključek upravnih prostorov RGD na toplovod in dograditev dveh prostorov k upravnemu posloplju.

Ostala sredstva pa bodo porabljena za nabavo opreme in orodja potrebnega na gradbiščih in deloviščih.

TOZD elektrostrojna delavnica — ESD

Sredstva iz amortizacije bodo v glavnem koriščena za nabavo delavniške strojne opreme za strojno in elektro delavnico, za rekonstrukcijo daljnovodov, RTP in usmerniških postaj ter nabavo — plačilo opreme za toplarno (diesel generator, merilne naprave).

TOZD proizvodnja gradbenega materiala — GRAMAT

Glede na to, da računamo na rekonstrukcijo opekarne, amortizacijskih sredstev nismo razdelili podrobneje, ker je večji del le-teh predviden za lastno udeležbo pri najetju kredita za rekonstrukcijo, manjši del pa za plačilo v letu 1973 naročene in v letu 1974 dobavljene opreme.

TOZD avtopark

Del amortizacije bo porabljen za dograditev garažnih boksov, katerih gradnja je bila pričeta že v letu 1973. Ostanek bo porabljen za nabavo kamiona OM, buldožerja in viličarja.

TOZD rudarski šolski center — RŠC

Vsa razpoložljiva amortizacija v višini 116.000 din, je predvidena za nabavo opreme za šolsko delavnico.

Skupne strokovne službe

Del razpoložljivih sredstev je predviden za postavitve lope za žago za paranje vrhačev, del za toplovod do plansko-analitskega sektorja, ostanek pa za pisarniške stroje in opremo.

Milan Bole, dipl. inž. rud.

Problematika delovišča RŠC v Lakonci

V polju Lakonca odkopavamo ostanke Frančiška polja. Slojišče je dokaj neregularno in zaradi pomanjkljivih starejših podatkov še precej neznan. Premog je v splošnem nekoliko slabše komercialne kakovosti, z izjemo nekaj manjših ostankov komercialno zelo kakovostnega krovnega premoga. Ker slojišče obdajajo stara dela, je le-to razmočeno. Metan in ostali plini se ne pojavljajo, zato je tudi jama okvalificirana kot nemetanska. Slojišče le-

ži v skrajnem jugozahodnem delu trboveljske jame, po površini pa se razprostira od savskega obzorja na koti 226 m, do vhoda in glavnega jamskega ventilatorja na površini, kota 336 m.

V območje jame Lakonca spadajo naslednji glavni jamski objekti:

— del savskega rova z dvotirrom in polniščem na koti 226 metrov,

— presipni navpični jašek 226

do 275, z zmogljivostjo 50 vozičkov,

— delno raziskana in pripravljena odkopna etaža na višini 278 m,

— poševna presipna sipka 278 do 293 metrov,

— odkopna etaža na višini 293 metrov,

— zračilni dostavni nadkop 290—302 m,

— vhodni vpadnik 305—336 metrov.

Sedaj odkopavamo premog na koti 203 m, okrog 40 m pod površino. Slepa široka čela so dolga okrog 30 m. Tudi krila oziroma glavne proge so približno enakih dolžin, ker puščamo steber zaradi obstoja prečne proge, ki bo dalj časa služila svojemu namenu. Trenutno čelo likvidiramo, drugo pa pripravljamo v bližini bolj severno. Premog na obeh mestih je srednje kakovosti in nekoliko razmočen, kar pa nas pri pridobivanju ne ovira dosti, ker se voda hitro izgubi v tla. Pač pa nam razmočena izkopni na zablati transporterje, pa tudi uskladiščiti, t. j. puščati v presipnih jaških, je ne smemo. Debelina plasti premoga v nadkopnem delu na tej etaži se giblje od 1—3 m, tako da so pridobljene količine premoga iz nadkopnega dela, minimalne. Tako imamo zaradi kratkih kril veliko priprav v obliki prog in s tem pogoste pripra-

ve novih in likvidacije starih čel.

Na čelih tesarimo kombinirano tako, da ugrajujemo lesene stropnike prečno na smer sloja. Po sredi vsakega odstavka nato tesarimo železne stropnice. Lesene stropnice in železne stropnice podpiramo z jeklenimi stojkami. Glede na drobnozrnat, jalovinast in razmočen premog še ne nastopajo preveliki pritiski.

Še severneje od omenjenih čel proti zahodu med koordinatama —1100 in +600, raziskujemo in pripravljamo odkopno etažo na višini 294 m. Tu predvidevamo izkop smernih prog v dolžini preko 100 m. Tudi tu imamo v severni leseni progi stara dela blizu 1 m nad stropom proge. Po starejših jamo-merskih podatkih, bomo s to pripravo prečkali nekaj starih prog in drugih objektov. Ako ta severni del ni bil odkopan, temveč samo raziskan oziroma, da so bili omenjeni stari objek-

ti uporabljeni v druge namene, bomo na koncu teh prog razvili široko čelo 30 m dolžine. Predvidevamo, da se proti južni bodoči glavni progi, plast premoga v stropu veča oziroma, da ta južni del slojišča sploh ni bil odkopan. V tem primeru bi se omenjene daljše raziskovalne in pripravljalne proge splašale. Predvsem pa bomo na tej višini prišli do točne konture razsežnosti slojišča, kar nam bo omogočilo sistematično in ekonomično pripravo nižjih etaž, t. j. odkopne etaže na višini 278 m in ene vmesne etaže.

To bi bila na kratko sedanja problematika eksploatacije polja Lakonca. Mogoče kasneje kaj več o ostalih pogojih dela, t. j. na primer o staležu, storitvah, ocenjevanju učencev, delovnem času, poteh na delo, itd., ki tudi vplivajo na uresničitev orientacijskega letnega proizvodnega načrta v višini 35.000 ton.

Bojan Štibernik

Izpolnjevanje delovnega načrta od 1. I. do 15. V. 1974

Proizvodnja premoga (ton)

TOZD	načrtovano	doseženo	doseženo + —	%
rudnik Hrastnik	254.344	239.497	— 14.847	94,2
rudnik Trbovlje	260.172	236.546	— 23.626	90,9
rudnik Zagorje	135.441	127.940	— 7.501	94,5
S k u p a j	649.957	603.983	— 45.974	92,9
RŠC	14.430	7.267	— 7.163	50,4
ZPT	664.387	611.250	— 53.137	92,0

Proizvodnja gradbenega materiala

TOZD rudnik Hrastnik

	letni načrt	doseženo	%
— betonarna H (kos)	92.200	38.388	41,6
— kamnolom H (m ³)	24.000	5.292,5	22,1

TOZD GRAMAT

— opekarna T (enot)	7.300.000	3.145.333	43,1
— kamnolom T (m ³)	35.000	6.756,5	19,3

TOZD Zagorje

— kamnolom Z (m ³)	162.000	55.770	34,4
--------------------------------	---------	--------	------

Storitve, ostala proizvodnja

TOZD RGD (din)	52.500,00	24.844.963,60	47,3
TOZD avtopark (t/km)	—	1.970.827	—
TOZD ESD (ure)	321.080	138.584	43,2

Nevenka Plevnik

ČIŠČENJE MESTA

Na poziv predsednika občinske skupščine Trbovlje Janeza Ocepka, predsednika operativnega štaba za proslavo 50-letnice zloma Orjune Ivana Migliča in predsednika komisije za izglede mesta Ernesta Vodiška, inž., smo se tudi člani naše delovne skupnosti v posameznih TOZD in SSS, udeležili akcije za ureditev zunanlega izgleda mesta Trbovlje. Prvi del akcije je potekal pred prvim majem, drugi del pa pred prvim junijem t. l. Vsi občani naj bi v tej akciji prispevali svoje pri čiščenju okolja v katerem delamo in v katerem živimo. Vsi gostje, ki nas bodo obiskali 1. junija 1974 z udeležbo na proslavi 50. obletnice zloma Orjune, naj dobe lep in dober vtis o urejenosti mesta Trbovlje tudi v pogledu čistoče, delovnih okolij in bivališč.

TOZD avtopark je dobila nove garaže

Znano je, da sta se pred tremi leti avtoparka ZPT v Trbovljah in Zagorju, združila v eno delovno enoto. Z združitvijo je prišlo do organizacijskih sprememb in avtopark je pričel delovati kot samostojna delovna enota ZPT. Z obnavljanjem vozil, nenehnim iskanjem prevozov, visoko delovno zavestjo kolektiva, skratka z maksimalnim izkoriščanjem razpoložljivih prevoznih zmogljivosti, je enota z rentabilnim poslovanjem opravičila namen združitve. Pred dobrim letom pa smo pričeli z raziskavo tržišča, predvsem v Zasavju in ugotovili, da je možno to dejavnost razširiti. Tako smo obseg našega poslovanja nekoliko razširili.

Raziskave so pokazale, da naročniki iščejo za prevoze predvsem le težke kamione. Tako smo že lansko leto dobili 4 nove kamione znamke OM-260 C, z zmogljivostjo oziroma nosilnostjo po 17 ton. Za te kamione pa je bilo potrebno nujno zgraditi nove garaže. Dosedanje garaže tudi ne bi bile primerne, ker je treba v času popravil strojev dvigniti kabino, za to bi bile prenizke. Kaj pomenijo ogrevane garaže pa dokazuje zadnja zima, saj skoraj nismo menjali zaganjačev, diferencialov in oljnih hladilnikov, kar je pri garažiranju na prostem obvezni pojav.

Izdelavo garaž je prevzelo podjetje TRIMO iz Trebnjega ter TOZD GRAMAT ZPT. Izdelane so po najnovejših predpisih. Celotna izgradnja je veljala okrog 64 milijonov S din. Investicija je bila krita s sredstvi lastne amortizacije TOZD avtopark. Ker so garaže svetle, visoke in tla izdelana iz ustreznega gradiva, bi lahko v določenih primerih ustrezale tudi raznim sindikalnim športnim igram, saj bodo toplovodno ogrevane, njihova skupna površina znaša 250 m², brez vmesnih stebrov.

Svečana otvoritev garaž je bila na državni praznik usta-

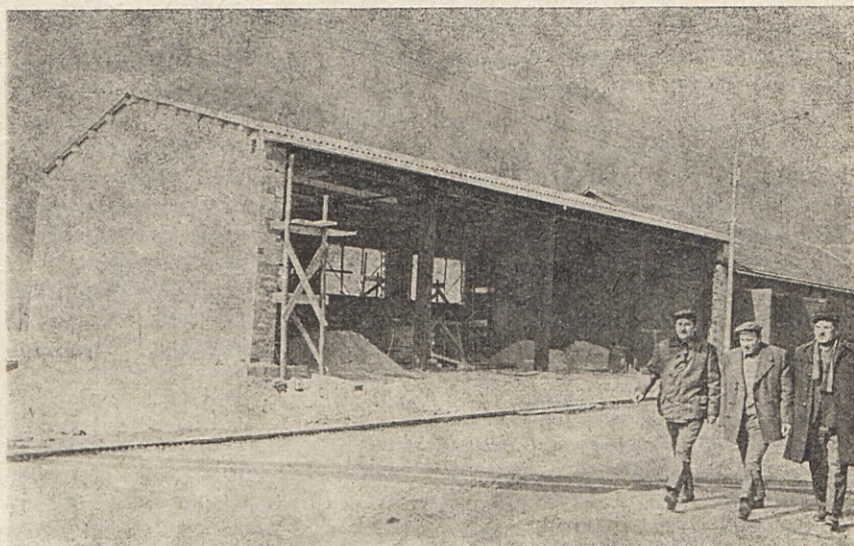
novitve OF, 27. aprila 1974. Ta dan je potekal tudi zbor delavcev, na katerem je bila udeležba kar 80 %. To dokazuje, da je kolektiv moralnopolitično na ustrezni višini. Zboru sta na željo kolektiva prisostvovala tudi generalni direktor Albert Ivančič, dipl. inž. rud. in tehniški direktor Adolf Jermol, dipl. inž. rud.

Generalni direktor je po uvodnem govoru tovariša Černija, predsednika zbora delavcev TOZD avtopark in tovariša Kiška, vodje TOZD avtopark, orisal orientacijo Zasavskih premogovnikov in zaželel, da naj bi TOZD še v bodoče druga

drugi pomagale investirati tam, kjer je to smotrno in bi tako delovale v prid posameznika, posamezne TOZD in združenega podjetja. Kolektivu ja zaželel naj tudi v bodoče uspešno posluje, zaposluje kot šoferje, predvsem invalide ostalih TOZD in tako tudi na tem področju pomaga reševati socialne probleme.

Nove štiri garaže so bile na svečan način predane v uporabo. Naša želja je, da naj bi bile čimvečkrat prazne, t. j. avtomobili na delu, kar bi bilo poželenje, da bodo prevozne zmogljivosti res izkoriščene.

Alojz Kišek

TOZD avtopark, je dobil štiri nove garažne bokse, ki so bili zgrajeni poleg obstoječih garaž na Vodenski cesti 50 v Trbovljah.

Foto inž. I. Bregant

Iz zasedanj delavskega sveta ZPT

Dne 15. aprila 1974, je potekalo v sejni sobi skupnih strokovnih služb ZPT, 4. zasedanje delavskega sveta ZPT. Na tem zasedanju so delegati obravnavali in sklepali o naslednjih zadevah:

— na temelju odloka zveznega izvršnega sveta, z dne 12. 4.

1974, je delavski svet ZPT sprejel, z veljavnostjo od 15. 4. 1974 dalje, nove cene premoga za posamezne vrste, tako za industrijo in široko porabo, kakor tudi za maloprodajo. Poseben sklep pa se je nanašal na povečanje cen premoga, ki ga dobavljamo termoelektrarni Tr-

bovlje in toplarni Ljubljana s tem, da se naknadno doseže z elektrogospodarstvom Slovenije, sporazum o zvišanju cen na temelju zveznega odloka;

— strinjal se je z novimi cenami zidne opeke, ki jo proizvaja TOZD GRAMAT, in sicer na temelju odločbe zavoda SRS za cene, z dne 10. 4. 1974. Cene pa so stopile v veljavo naslednji dan po objavi v Uradnem listu SRS;

— sklenil je, da naj TOZD avtopark takoj pripravi predlog za določitev novih cen za avtotransportne storitve s tem, da ga bo delavski svet obravnaval na naslednjem zasedanju;

— soglasno je odobril nakup 200 izvodov knjige Vinka Trincausa, Velika stavka. To število knjig bo na podlagi staleža zaposlenih, razdelil vsem TOZD in SSS. Posebej pa so to knjigo naročile še posamezne TOZD in osnovne organizacije sindikata;

— odobril je 5-dnevno službeno potovanje v Francijo generalnemu direktorju, tehničnemu direktorju in vodji komercialnega sektorja, zaradi dogovarjanja o možnosti kreditiranja in uvedbe servisa za rudarsko opremo, ki jo nabavljajo ZPT pri firmi Societe Bemes Marrel;

— v zvezi s problematiko letovanja v letošnjem letu, ki jo je sprožil predsednik konference sindikata delavcev rudarstva in energetike ZPT, je sklenil, da naj vse TOZD, ki so že sprejele svoj statut, v okviru svojih pristojnih odborov razpravljajo o pogojih letovanja v letu 1974, s posebnim ozirom na proučitev regresiranja letovanja za zaposlene. Sicer pa naj sistem regresiranja v letošnjem letu proučijo osnovne organizacije sindikata v vseh TOZD in SSS, glede na ponovne težnje nekaterih članov kolektiva, da naj bi bili vsi člani delovne skupnosti upravičeni na enak delež regresa.

Na 5. zasedanju delavskega sveta ZPT, dne 15. maja 1974, pa je le-ta razpravljal in sklepal o naslednjih zadevah:

— potrdil je poročilo o poteku izvajanja sklepov, ki so bili sprejeti na 3. in 4. zasedanju;

— na znanje je sprejel poročilo generalnega direktorja, o rezultatih službenega potovanja v Francijo, k firmi Bemes Marell, glede pospešitve dobav hidravličnega podporja in pridobivalnega stroja; posredovanje je bilo uspešno;

— po obširni obrazložitvi, je sprejel na znanje poročilo o spremembi zaključnega računa ZPT za leto 1973. Po tej spremembi oziroma sprejetih popravkih, je dana možnost, da ZPT razpolagajo s predvidenim skladom skupne porabe, ki je bil ustvarjen v preteklem letu;

— ZPT so zaprosili za najetje kredita v višini blizu 15 milijonov din za modernizacijo, in sicer pri pristojnih republiških organih v Ljubljani. Strinjal se je s tem, da se predlog o razdelitvi ostanka dohodka iz preteklega leta, daje v obravnavo vsem TOZD in SSS, pri čemer naj bi bili člani kolektiva ZPT udeleženi na enake zneske (npr. regresi, ipd.); soglašal pa je tudi s tem, da se hkrati pokrijejo tudi obveznosti ZPT do družbenih skupnosti; temu ustrezno je bilo tudi pooblastilo generalnemu direktorju, za podpis pogodb;

— po obširni obrazložitvi in predhodno predloženemu gradivu, je sprejel začasni gospodarski načrt za leto 1974, za vse TOZD in SSS oziroma ZPT. Hkrati je odobril tudi sredstva za reprezentanco, reklamo in propagando, za delovno organizacijo;

— strinjal se je z vsebino pisma Zasavskih premogovnikov, naslovljenega na razne republiške organe, v katerih jih delavski svet ZPT seznanja s situacijo, ki bo nastala zavoljo predvidene izgube v letu 1974, v TOZD rudnik Zagorje;

— po obširni obrazložitvi posameznih določil statuta delovne organizacije in osvojenih pripombah, je na temelju sklepov zborov delavcev vseh TOZD in SSS pri ZPT, razgla-

sil nov statut delovne organizacije ZPT. Zbori delavcev so sprejeli ta statut v I. polovici maja 1974, z večino vseh zaposlenih v vsaki TOZD in SSS;

— na temelju določil sprejete oziroma razglašene statuta delovne organizacije, je potrdil delegate, ki so jih izvolili delavski sveti vseh TOZD in SSS, v nove kolektivne izvršilne organe za mandatno dobo 1974/76 ter izvolil predsednike teh organov — odborov;

— imenovana je bila petčlanska razpisna komisija za razpis vodilnih delovnih mest generalnega direktorja, pomočnika generalnega direktorja in tehniškega direktorja;

— po krajši obrazložitvi je soglasno potrdil akcijski program delovne organizacije za leto 1974;

— po širši obrazložitvi je bil sprejet poslovnik o delu delavskega sveta in kolektivnih izvršilnih organov delovne organizacije. Ta poslovnik je začasnega značaja in bi ga dopolnili potem, ko se bodo izčistila razna vprašanja, ki jih je treba še podrobneje obdelati v poslovniku. Ob tej priliki je delavski svet ZPT sklenil, da pristojne službe pripravljajo gradivo za seje delavskega sveta ZPT le za delegate in po tri izvode za ostale potrebe v TOZD in SSS;

— soglasno je potrdil predlagane spremembe pogodbe PZ Tehno-Impex in predlog nove pogodbe s poslovnim združenjem energetike SRS, s sprejetimi pripombami ZPT;

— potrdil je poročilo o delu združenja premogovnikov Jugoslavije;

— potrdil je nove cene za storitve TOZD avtopark. Upošteval je obrazložitev delegacije TOZD avtopark, da delavski svet TOZD avtopark odstopa od svojega prvotnega predloga za določitev novih tarif tudi za prevoze deputatnega premoga, tako da ostanejo te tarife nespremenjene;

— potrdil je nove cene delavskim storitvam, ki veljajo

za vse elektro in strojne delavnice v vseh TOZD pri ZPT;

— sprejel je spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov rudnikov Slovenije, v zvezi z usklajevanjem s sindikalno listo; hkrati je sklenil, da se članom delovne skupnosti ZPT s 1. 6. 1974 izdajo boni za malice, v vrednosti, ki jo določajo spremembe in dopolnitve predmetnega samoupravnega sporazuma;

— obravnaval je predlog za način regresiranja za letni do-

pust v letu 1974. Ker na zasedanju niso bile vse delegacije v tem pogledu enotne, niti niso zbori delavcev v vseh TOZD in SSS bili enakega mišljenja, je treba izvesti usklajevanje, da bi dosegli podporo in soglasje za predlog, ki ga je pripravil izvršni odbor konference sindikata delavcev rudarstva in energetike ZPT, skupno s predsedniki odborov za družbeni standard v TOZD in SSS;

— imenoval je komisijo za ugotavljanje pravilnosti zasedb delovnih mest v skladu s sistematizacijo delovnih mest samo-

upravnega sporazuma o razdeljevanju osebnih dohodkov TOZD in SSS. V komisiji so zastopani predstavniki vseh TOZD in SSS;

— na znanje je sprejel informacijo o stališčih glede skupnih izhodišč za tesnejše sodelovanje in povezovanje med ZPT in TE Trbovlje. V akcijski odbor je imenoval, poleg sedanjih članov, še generalnega direktorja, pomočnika generalnega direktorja in tehniškega direktorja ZPT.

T. L.

PREGLED ČLANOV KOLEKTIVNIH IZVRŠILNIH ORGANOV-ODBOROV ZPT, V DOBI 1974/76

TOZD	Poslovni odbor	Odbor za kadrovsko politiko in soc. varstvo	Odbor za družbeni standard
RH	Kušar Branko	Ostojič Dušan	Debelak Lado
RT	Hvala Franc	Holešek Ivan	Glas Silvo
RZ	Zorko Ivan 3.	Resnik Vlado	Čič Jože
Sep.	Forte Ivan	Karamarkovič D.	Kantužar Rado
RGD	Kljukelj Ivan	Vizavišek Franc	Mrak Anton
ESD	Cesar Anton	Miglič Jože	Čož Franc
GRAMAT	Kralj Anton	Sušnik Ivan	Žibert Anton
Avtopark	Robek Karel	Guna Janez	Bizjak Rudi
RŠC	Lipovšek Milan	Omahne Jože	Podlesnik Miha
SSS	Butkovič Stane	Denovnik Stane	Štern Robert
Predsedniki:			
	Kušar Branko	Resnik Vlado	Glas Silvo
TOZD	Odbor za inform., tisk in pr.	Odbor za izume in racionalizacije	Odbor za SLO
RH	Kirič Jože	Rebernik Leopold	Paučnik Alojz
RT	Kralj Martin	Kralj Viktor	Ušeničnik M.
RZ	Hančič Anton	Hočevar Matjaž	Ozbič Rado
Sep.	Štern Vinko	Švajger Zdravko	Grahek Leopold
RGD	Zupan Ivo	Borišek Drago	Klenovšek S.
ESD	Frece Leopold	Gosak Franc	Skrinar Jože
GRAMAT	Kavšek Milica	Kolander Lado	Golob Miro
Avtopark	Opresnik Leopold	Bajda Albin	Kišek Alojz
RŠC	Garantini Vlado	Ačkun Beno	Oberžan Janez
SSS	Plevnik Nevenka	Herman Jože	Ivančič Albert
Svet ZK			Zorčič Jože
KOSIRE			Kuhar Vili
			Medvešek Rajko
			Vovk Ivan
Predsedniki:			
	Garantini Vlado	Rebernik Leopold	Ivančič Albert

Pregled

občinskih vodstev družbenopolitičnih organizacij.

Družbenopolitične organizacije na področju občin Hrastnik, Trbovlje in Zagorje, vodijo naslednji tovariši:

Hrastnik

sekretar komiteja občinske konference ZK — Samo Logar; predsednik občinske konference SZDL — Viktor Malovrh;

predsednik občinskega sindikalnega sveta — Albin Žibret;

sekretar komiteja občinske ZMS — Ivo Trbovc.

Trbovlje

sekretar komiteja občinske konference ZK — Franc Grešak;

predsednik občinske konference SZDL — Albin Hauptman;

predsednik občinskega sindikalnega sveta — Vinko Kovačič;

sekretar občinske konference ZMS — Ado Brečko;

sekretar revirskega komiteja ZK — Miloš Prosenc.

Zagorje

sekretar komiteja občinske konference ZK — Emil Štern;

predsednik občinske konference SZDL — Vinko Kramar;

predsednik občinskega sindikalnega sveta — Niko Šiles;

sekretar občinske konference ZMS — Marjan Palčič, začasno Drago Butja.

zborov krajevnih skupnosti in družbenopolitičnih zborov novih delegatskih občinskih skupščin. S tem se je obrnil nov list v razvoju skupščinskega sistema pri nas. Na teh sejah so izvolili tudi svoje prve občinske izvršne svete in opravili še druge volilne naloge.

V treh zasavskih občinah Hrastnik, Trbovlje in Zagorje, so bili izvoljeni v nova občinska vodstva naslednji tovariši oziroma tovarišice:

predsednik občinske skupščine

Hrastnik
Milinovič Branko

Trbovlje
Ocepek Janez

Zagorje
Kolenc Dušan

podpredsednik občinske skupščine

Hrastnik
Zorčič Jože

Trbovlje
Pirnar Slava
Lindič Lado

Zagorje
Flisek Bogdan
Peterlin Drago

predsednik zbora združenega dela

Hrastnik
Halcer Robert

Trbovlje
Pogljajen Jože

Zagorje
Polc Drago

podpredsednik zbora združenega dela

Trbovlje
Suhodolčan Franc

predsednik zbora krajevnih skupnosti

Hrastnik
Vezovišek Fani

Trbovlje
Sotler Drago

Zagorje
Medija Jože

podpredsednik zbora krajevnih skupnosti

Trbovlje
Pukmajster Mila

predsednik družbenopolitičnega zbora

Hrastnik
Venko Janez

Trbovlje
Trentelj Ivo

Zagorje
Božič Polda

podpredsednik družbenopolitičnega zbora

Trbovlje
Kovač Pavle

predsednik izvršnega sveta

Hrastnik
Martinšek Franci

Trbovlje
Krevl Jože

Zagorje
Čebin Anton

Rudarstvo doma in po svetu

DEFICITNO FRANCOSKO PREMOGOVNIŠTVO V LETU 1973

Kljub nazadovanju proizvodnje v preteklem letu, je dosegel finančni deficit francoskih premogovnikov 2,1 mlrd. fr., napram 1,8 mlrd. fr. v predhodnem letu. Da bi postali najpomembnejši premogovniki rentabilni, bi se morale cene povečati za 60 do 80 %, če pa bi hotela celotna panoga doseči ravnotežje, bi se morale cene povečati celo za 200 %. Francoska proizvodnja premoga se je znižala od 55,3 milij. ton v letu 1962 na 40,6 milij. ton v letu 1970 in na 27,1 milij. ton v letu 1973. Uvoz premoga se je povečal od 16,5 milij. ton na 17,6 milij. ton oziroma na 18,5 milijonov ton v ustreznih letih.

Nova občinska vodstva v Zasavju

Na prvih sejah novoizvoljenih občinskih skupščin, ki so bile 29. aprila 1974, so bila izvoljena nova občinska vodstva po vsej Sloveniji. Na ta dan so potekale po vsej republiki prve seje zborov združenega dela,

KORAK BLIŽJE SVETU

Generalni direktor rudarsko-energetsko industrijskega kombinata Kolubara Milan Miletič, je gospodarskemu časopisu Privredni pregled, v intervjuju povedal nekaj iz življenja in napredka kombinata Kolubara. Član združenega elektrogospodarskega podjetja Srbije, kombinat Kolubara, spada brez nadaljnega v energetske kolos. Mnogi načrti tega kolektiva predstavljajo resničnost, ki jo lahko že jutri potrdimo. Čas premoga se ponovno vrača. Kolubarski in tamnavski lignit pa pomeni veliko prelomnico za cel kraj. Dejal je, da je sedanja Kolubara ustvarjena z delom več tisoč delavcev. Razvijala se je počasi, ob občasnih zadržkih. Krepila se je Kolubara, krepilo pa se je istočasno tudi združeno elektrogospodarsko podjetje Srbije, oblikoval pa se je energetskega potenciala nepreocenljive vrednosti.

Letošnji proizvodni načrt predvideva proizvodnjo v višini okrog 7 milijonov ton lignita. Če bo potrebno, ga bodo proizvedli še več. Poleg TE Obrenovac in TE Kolubara, je mnogo tudi drugih porabnikov kolubarskega premoga. V načrtu imajo zgraditev nove termocentrale 110 MW. Z deli bodo pričeli jeseni, oprema pa bo iz Čehoslovaške. Do leta 1977 bodo z deli končali. Takrat bo TE Kolubara imela skupno moč 275 MW. Na novem polju Tamnava računajo, da bodo že v letu 1980 s površinskim eksploatairanjem pridobili okrog 3 milijone ton lignita, že pet let kasneje pa bo znašala proizvodnja do 25 milijonov ton letno. Sredi naslednjega desetletja bi kombinat Kolubara lahko zagotovil okrog 35 do 40 milijonov ton lignita. Do uresničitve teh načrtov pa je le še 11 do 12 let. Sedanjo zmogljivost separacije bodo razširili od 600 na 2600 ton/uro. Omembe vredna je tudi nova toplotna. Računajo tudi na nove delovne moči, tako da bi jih zaposlovali v naslednjih letih skupno 9000. Zaradi avtomatizacije marsikaterega procesa bodo stroji mar-

sikod zamenjali človeka. V načrtu imajo tudi razviti industrijo nekovin, zgraditi tovarno mineralnih gnojil na temelju svojega lignita in urediti kovinsko predelovalni obrat. V načrtu imajo tudi, da bi zgradili »tovarno« mineralne vode v Rudovcih. Na koncu je tovariš Miletič še dejal, »konec je klasičnega rudarja, katerega lika se s hvaležnostjo spominjamo kot pionirja vsega, kar smo že storili«.

NUJNA JE POPOLNA MEHANIZIRANOST PREMGOVNIKOV

V gospodarskem vestniku je bil objavljen daljši prispevek N. Žužka, pod naslovom: pomanjkanje rudarjev terja popolno mehaniziranost premogovnikov. Pisec piše, da sedanje tehniške zmogljivosti v 43 aktivnih jugoslovanskih premogovnikih, omogočajo proizvodnjo največ okrog 38 milijonov ton premoga letno. Pri tem pa je proizvodnja skoncentrirana le v 7 večjih premogovnikih z zmogljivostjo nad milijon ton, ki razpolaga s skupnimi zmogljivostmi za proizvodnjo okrog 30 milijonov ton premoga.

Dosežena proizvodnja je bila v preteklih letih nižja, proizvodne možnosti niso bile zadovoljivo izkoriščene. Proizvodnja premoga je znašala v letu 1973 skupno 32,5 milijonov ton, letos pa naj bi znašala po predvidevanjih okrog 35 milijonov ton. Razlogov za nezadovoljivo gibanje proizvodnje premoga je več. Med pglavitnimi pa so: pomanjkljive in nezadostne naložbe v modernizacijo premogovnikov v prejšnjih letih, kar je predvsem posledica zapostavljanja premogovništva v korist naftnega gospodarstva, dalje zakasnitve v izgradnji termoelektrarn, neenakomerno izkoriščanje zmogljivosti premogovnikov in fluktuacija delovne sile, kot posledica nihajoče porabe premoga in s tem povezanost nizke akumulativnosti premogovnikov, neustrezna in

pomanjkljiva povezanost premogovništva z elektrogospodarstvom, neprimerna politika cen energetskih surovin in premo-ga še posebej ter vrsta drugih vzrokov, ki bolj ali manj odločilno vplivajo na stagnacijo in na uravnovešenost proizvodnje premoga v državi.

Posledice tega stanja se kritično kažejo v zelo slabi oskrbljenosti domačega trga, z vsemi vrstami premoga v letošnjem letu, očitno pa je tudi, da bo pomanjkanje premoga dolgotrajnejše. Mehaniziranje premogovnikov pa je, kot vemo, osnovni pogoj za doseganje večje proizvodnje premoga, toliko bolj, ker vsepovsod v premogovništvu primanjkuje delavcev. Pomanjkanje delovne sile je danes pglavitna ovira pri doseganju načrtovane proizvodnje premoga domala v vseh premogovnikih.

PROGRAM OŽIVITVE EVROPSKE PREMGOVNE INDUSTRIJE

Proizvajalci premoga v EGS so sprejeli program obnove premogovne industrije, katerega izvedba naj bi zmanjšala odvisnost EGS od uvoza nafte. Program vsebuje 5 pglavitnih točk. Sedanja proizvodnja premoga v EGS naj bi ostala na sedanji ravni ali pa bi jo celo povečali. Zagotoviti je potrebno dovolj delovne sile za premogovništvo, poudariti pa je tudi vlogo premoga kot energetskega vira ter kot surovine za jeklarsko industrijo. Cene premoga naj bi se oblikovale tržno, kar bi omogočilo samoinvestiranje premogovne industrije. Končno naj bi pospešen raziskovalni program omogočil nove načine uporabe premoga. Evropska gospodarska skupnost je v 60 % odvisna od uvoza energetskih goriv. Med leti 1957 in 1973 je bilo opuščeni-h za letnih 180 milijonov ton zmogljivosti premogovnikov oziroma več kot polovica sedanjih zmogljivosti v EGS, ki dosegajo 270 milijonov ton.

ODPISANI PREMOG REŠUJE ELEKTRIKO

Premogovniki, ki smo jih pred časom začeli ukinjati, v sedanjem trenutku krepko blažijo pomanjkanje premoga ter s tem tudi električne energije in jih zato še ne bi kazalo ukinjati, pač pa celo opraviti nove raziskave ležišč.

Energetska kriza, ki je lani zelo močno pritisnila slovensko gospodarstvo in druge potrošnike energije, je spodbudila vrsto ukrepov, s katerimi so odgovorni družbenopolitični organi skušali omejiti nesmotrno porabo energije. Dolgoročne usmeritve so zdaj znane, prav tako je tudi jasno, da ne moremo računati na kaj drugega, kot vedno hujšo krizo, vse dotlej, dokler ne bomo zgradili novih virov. Ena od zamisli, kako naj bi reševali zadrego v času izgradnje novih elektrarn je tudi v tem, da je do skrajnih meja treba povečati izkop premoga v slovenskih premogovnikih in to ne le v tistih, ki smo jih pred časom označili kot perspektivne rudnike, pač pa tudi v tistih, ki smo jih že odpisali in so v njih postopoma zmanjševali izkop. Takšno je najnovejše mnenje mnogih, ki delujejo v različnih zborničnih organih, svetih itd.

PROIZVODNJA PREMOGA V I. TRIMESEČJU 1974

Trimesečna bilanca jugoslovenskih premogovnikov, le relativno zadovoljuje. V razdobju januar—marec 1974 so jugoslovenski premogovniki proizvedli skupno 8,634.000 ton premoga vseh vrst. V primerjavi z enakim razdobjem leta 1973, je letošnja proizvodnja premoga v I. trimesečju 1974 večja za 424.000 ton oziroma za 5,2 procenta. Od celokupne količine proizvedenega premoga je 6,067.000 ton lignita. Oskrba s premogom je bila spričo blage zime in zgodnje pomladi razmeroma zadovoljiva. Pač pa se premoga manj porabi zaradi remontov termoelektrarn. Na-

črtovalci računajo, da bo znašala letošnja proizvodnja premoga v Jugoslaviji okrog 35 milijonov ton.

SVET ZA ENERGETIKO JE RAZPRAVLJAL

V prvi polovici aprila t.l. je potekala na gospodarski zbornici Slovenije, seja sveta za energetiko. Na tej seji so razpravljali o aktualni problematiki premogovništva, o graditvi energetskih objektov na podlagi sprejetih zakonov v razdobju 1965—1970, štipendiranju in problematiki kadrov na področju energetike, problematike oskrbe široke porabe lignita iz rudnika lignita Velenje in drugo. Pri obravnavanju problematike premogovništva so predvsem govorili o občutnem povečanju cen ključnih vrst materiala (jamski les, železno podporje, tid.), kar je povzročilo, da je bilo treba z akumulacijo pokriti vse povečane materialne stroške. Svet je sprejel več sklepov pri tej točki, katerih uresničitev naj omogoči izboljšanje finančnega položaja slovenskih premogovnikov (cene nasploh, s posebnim oziroma na cene premoga za elektrogospodarstvo, izvajanje razvojnih programov, modernizacijo premogovnikov, investicijske potrebe, itd.).

POSEBNA VLOGA PREMOGA V ENERGETSKEM PROGRAMU ZDA

Ministrstvo za notranje zadeve ZDA, je predložilo petletni program razvoja energetskih virov, s posebnim poudarkom na razvoju vloge premoga kot vira energije. V ta program bodo vložili 3 do 5 milijard dolarjev, celotni petletni program razvoja energetike pa naj bi stal 10 milijard dolarjev. S tem programom naj bi ZDA dosegle tako proizvodnjo energije, ki bi pokrivala vse zahteve leta 1980. Okoli 48,5 % celotne vsote je namenjeno raziskovanju predelave premoga v nafto in plin. Za raziskovanje uporabe

nafte in naravnega plina je predvideno 9 % celotne vsote, za konservacijo energije pa 5 procentov, medtem, ko bodo ostala sredstva porabljena za raziskovalne naloge na področju oljnih škriljavcev, razvoju geotermične energije ter raziskovanju glede shranjevanja in prenosa energije.

VIŠJE CENE SOVJETSKEGA PREMOGA

Japonski proizvajalci jekla so pristali na novo ceno premoga za koksiranje, ki ga uvažajo iz Sovjetske zveze. Do sedaj so japonski proizvajalci jekla kupovali premog za koksiranje po okoli 20 dolarjev, sedaj pa znaša cena več kot 30 dolarjev za tono. Do velikega skoka cen premoga je prišlo zaradi pomanjkanja premoga za koksiranje na celem svetu.

ZMANJŠANJE BELGIJSKE PROIZVODNJE PREMOGA V LETU 1973

V letu 1973 se je pridobivanje premoga v Belgiji zmanjšalo za 15 %. Skupna proizvodnja je dosegla 8,84 milijonov ton napram 10,50 milijonov ton v letu 1972. Konec leta so rezerve premoga s 194,500 tonami dosegle najnižjo raven od leta 1956 dalje.

ZAHODNONEMŠKI PREMOGOVNIKI V LETU 1973

Celotna poraba premoga v ZRN, se je v letu 1973 povečala za 5 %, na 106 milijonov ton. Promet premogovnikov se je povečal na 9,05 milijard DM (39.251 DM na zaposlenega), čeprav se je proti koncu leta število zaposlenih v tej panogi znižalo za 7,3 %, na 204.500 oseb.

SUBVENCIONIRANJE PREMOGOVNIKOV V VELIKI BRITANJI

Britanska proizvodnja premoga naj bi v naslednjih 10 letih obdržala doseđanje raven 130 milijonov ton ali pa se celo povečala na 150 milijonov ton. V ta namen bo država odobrila premogovnikom subvencijo v višini 400 milj. funt šterlingov.

V nekaj vrstah

NOV IZVRŠNI SVET SR SLOVENIJE

Delegati novoizvoljene skupščine SR Slovenije so 9. maja 1974 na svojem prvem skupnem zasedanju vseh zborov, izvolili nov izvršni svet SR Slovenije. Za predsednika je bil izvoljen Andrej Marinc, za podpredsednike Rudi Čačinovič, Zvone Dragan in dr. Avguštin Lah ter za člane izvršnega sveta Mihael Butara, dr. Anton Fazarinc, Jože Florjančič, Pavel Gantar, Miran Goslar, Vladimir Klemenčič, Marjan Lenarčič, Boris Mikoš, Jože Novinšek, Marjan Orožen, Drago Petrovič, Bojan Škrk, Miloš Šulin, Franjo Turk, Ela Ulrih in Milovan Zidar.

Miroslav Goslar bo predsednik koordinacijske komisije za gospodarske dejavnosti, Vladimir Klemenčič pa predstavnik sveta za družbenopolitična in ustavna vprašanja.

PODPISOVANJE SAMOUPRAVNIH SPORAZUMOV

Koncem aprila t. l. so posamezni pooblaščenil delegati iz vseh TOZD in SSS ZPT, podpisali samoupravne sporazume o financiranju skupne porabe na področju družbenih dejavnosti v letu 1974. Tako so podpisali samoupravne sporazume za fi-

nanciranje otroškega varstva, izobraževanja, kulture, telesne kulture, znanosti, zdravstvenega varstva in zavarovanja ter pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Dne 25. aprila 1974 so na občinski skupščini Trbovlje podpisali sporazume: Franc Šipek za TOZD rudnik Trbovlje, Ivan Kobav za TOZD separacija, Ivan Zupan za TOZD RGD, Anton Cesar za TOZD ESD, Drago Cizej za TOZD GRAMAT, Alojz Kišek za TOZD avtopark in Jože Zorčič, inž. za skupne strokovne službe. Dne 29. aprila t. l. pa sta na občini Zagorje podpisala te sporazume Ivan Plahuta za TOZD rudnik Zagorje in Janez Oberžan za TOZD RŠC. Dne 30. aprila 1974 pa je podpisal na občini Hrastnik samoupravne sporazume Jože Urh, v imenu TOZD rudnik Hrastnik. S tem podpisovanjem pooblaščenih predstavnikov TOZD in SSS ter drugih delovnih organizacij, družbenopolitičnih organizacij, društev itd., so stopili v veljavo podpisani samoupravni sporazumi za letošnje leto.

Kako daleč so v tovarni plinobetona Kisovec?

Tovarna plinobetona Kisovec (TPK) v ustanavljanju, je bila ustanovljena 28. 12. 1973, s podpisom akta o ustanovitvi. Ustanovilo jo je 13 organizacij združenega dela s področja Zagorja, Trbovelj in Ljubljane. Predvidevajo, da bodo vsi ustanovitelji vplačali lastno udeležbo v višini 2,050 milijarde S din. Dotacija sklada skupnih rezerv občine Zagorje znaša 200 milijonov, dotacija sklada za pospeševanje gospodarstva

in drugih dejavnosti v občini Zagorje ob Savi pa 60 milijonov S din, skupaj torej 260 milijonov S din. Ta znesek se uporablja za pokrivanje osebnih dohodkov zaposlenih in za druge stroške, kakor tudi za nabavo osnovnih sredstev. Sklep o vpisu v sodni register je TPK prejela 27. 2. 1974.

V tem času so uredili pisarniške prostore v prostorih avtoparka TOZD rudnik Zagorje. Od konca februarja dalje se je v prenovljene pisarniške prostore vselila skupina štirih sodelavcev, računajo pa, da bodo s 1. majem imeli zasedenih vseh 8 predvidenih delovnih mest. Med tem časom je skupina urejala najrazličnejša vprašanja v zvezi z zbiranjem dodatne dokumentacije k investicijskemu programu in drugo gradivo. Tako v pogledu zagotovitve surovin, kakor tudi sredstev. Pred koncem junija t.l. pa bo TPK v ustanavljanju zvedela za dokončno stališče Ljubljanske banke in sklada skupnih rezerv glede finančne konstrukcije celotne investicije. Dne 7. 3. 1974, je bil objavljen razpis o javnem zbiranju ponudb za dobavo opreme za proizvodnjo armiranih in nearmiranih izdelkov iz plinobetona. Opravljena je bila tudi že predlokacijska razprava, sedaj pa zbirajo dokumentacijo za izdajo lokacijskega dovoljenja. Svet TPK je sprejel statut podjetja, pravilnik o delitvi osebnih dohodkov ter sklepe o pristopu k samoupravnemu sporazumu in določitvi amortizacijskih stopenj. V maju 1974, so bili pripravljene za obravnavo samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih delavcev pri TPK v ustanavljanju in sistematizacija delovnih mest. V izdelavi pa imajo pravilnik o uporabi skladov skupne porabe ter pravilnik o knjigovodski evidenci. Ustanovili so osnovno organizacijo ZK, pripravljajo pa tudi ustanovitev osnovne organizacije sindikata.

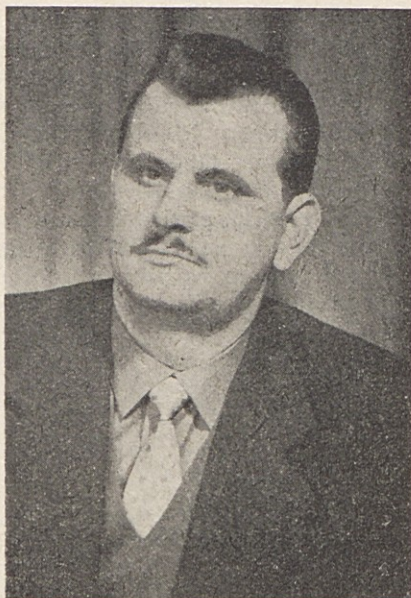
Začasni izvršilni organ TPK v ustanavljanju je Pavle Kovač, dipl. inž. rud.

Priznanja OF so prejeli

Dne 26. aprila 1974, so na proslavi ob dnevu ustanovitve OF in praznika dela v gledališki dvorani delavskega doma v Trbovljah, prejeli letošnja priznanja OF, naslednji občani:

Rado Češnovar, Tone Sterniša, Božo Eberlinc, Ivo Sluga, Jože Knez, Valerija Omahne, Ivo Miglič, Mirko Pirnaver in Vili Detela. Priznanja jim je podelil Alojz Kočar, predsednik žirije za podelitev občinskih priznanj OF pri občinski konferenci SZDL Trbovlje. Isti dan pa je prejel v Ljubljani republiško priznanje OF Pavle Kovač iz Trbovelj.

Mirko PIRNAVER iz TOZD rudnik Trbovlje, prejemnik letošnjega občinskega priznanja OF.

Delovna akcija

V soboto, dne 13. 4. 1974, je bila na stari separaciji delovna akcija, v kateri je sodelovalo 20 mladincev aktiva mladih delavcev TOZD separacija.

S to akcijo smo začeli izvajati naš delovni program, ki smo ga sprejeli na ustanovni konferenci aktiva mladih delavcev — TOZD separacije, kajti le tako bomo lahko uresničili naše želje in naloge.

Akcija je potekala v dobrem vzdušju in delo smo opravili tako kot je treba. Nekaj mladincev je ostalo iz nočne izmene, drugi pa so prišli kot na svoje redno sobotno delo. Že takoj v začetku se je pokazalo, da imamo mladi veliko zanimanje do takšnih akcij. Akcija je uspela in bomo imeli v bodoče še več veselja do dela in akcij, ki jih bomo še organizirali.

Mnogo je takšnega dela na separaciji, ki bi ga lahko opravile roke mladih in s tem bi pripomogli k večjemu uspehu in napredku delovne organizacije.

Pri nas, v TOZD separacija, je delo mladih zadnja leta zamrlo. Sedaj se moramo mladi potruditi, da se to ne bo več zgodilo, saj smo prvi, ki smo organizirali delovno akcijo in s tem moramo izzvati tudi druge aktivne mladih delavcev, da se lotijo kaj podobnega. Mladi moramo biti med seboj povezani in se zavedati vseh dolžnosti ter pravic do delovne organizacije. S takšnimi in podobnimi akcijami bomo tudi mi nekaj pridobili, saj imamo dovolj možnosti. Prvič nas je bilo dvajset, drugič pa nas bo še več. Mislimo pa, da je od 57 mladih delavcev 20 mladincev še premalo in ne smemo dopustiti, da nas bo še manj, ampak več.

Na koncu bi še omenil, da imamo v programu tudi ekskurzije v nekatere druge delovne organizacije ter srečanja z njihovimi aktivni mladih. Tudi z mladinci drugih tovarn se moramo povezovati in utrjevati naše prijateljstvo.

Metod Lavrini

Rudarska godba Hrastnik ob 120-letnici obstoja in 30 let odhoda godbe v NOB

Misel, ki se je porodila o ustanovitvi godbe v Hrastniku, sega globoko nazaj v prejšnje stoletje. Leto ustanovitve in imenovanje godbe, izvira iz leta 1853. Takrat je dobila svoje ime — Rudarska godba. Ob ustanovitvi je štela 12 godbenikov, imela pa je že svojega kapelnika Jerneja Puncerja.

V prvih letih je godba igrala samo koračnice in plesne melodije ter na pogrebih umrlih rudarjev. Z razvojem napredne miselnosti in delavskega gibanja, pa je godba dobila funkcijo, ki si jo je pridobila, ko je začela igrati na proslavah 1. maja in raznih manifestacijah in je tako podžigala hrastniški proletariat k uporju proti nasilju in v borbi za človeške pravice. To pripadnost in povezanost z delavskim razredom, je godba vedno čutila in gojila, zato je postala tudi pomemben družbenopolitični dejavnik do druge svetovne vojne.

Višek zavesti svojega kulturnega, predvsem pa političnega poslanstva, pa je godba dokazala pred 30. leti, v času okupacije leta 1944, ko je kolektivno odšla v partizane. S seboj je odnesla instrumente in tako delovala v setavu VII. korpusa, dokler ni vkorakala na čelu brigad, v osvobojeno Ljubljano. V NOB je sodelovala na raznih slavnostih in prirejela na osvobojenem ozemlju koncerte ter dajala moralno in bodrilno moč borcem na poti težkih borbah za osvoboditev. Ta odločitev in akcija je imela takrat velik pomen, saj je šlo v partizane mnogo revirčanov. Godbo je vodil kapelnik Jože Brun, ki je bil znan glasbeni delavec.

Po osvoboditvi je godba takoj pričela z delom in nadalje-

vala svoje kulturno poslanstvo. Zavedajoč se graditve socialistične družbe in tradicije hrastniške glasbene dejavnosti, je godba aktivno sodelovala v vseh akcijah in vlagala precej svojega prostega časa zato, da bi dajala ton vsem uspehom, ki so bili doseženi na vseh področjih družbenopolitične dejavnosti. Zato je po osvoboditvi do danes rudarska godba Hrastnik, prejela veliko priznanj, pohval in diplom, največje pa je red »Zasluge za narod z zlato zvezdo«, podeljeno s strani tovariša Tita. Na jubilejnem koncertu 26. aprila t.l., ob 120-letnici obstoja godbe in 30-letnici odhoda godbe in partizane, pa je godba prejela zlato Gallusovo plaketo in priznanje OF Slovenije s srebrno značko. Godba je svoja jubileja

počastila s celovečernim koncertom, ki je sovpadal s proslavo ob 27. aprilu — ustanovitvi OF in 1. majem — praznikom dela.

Letos je godba aktivno sodelovala na vseh proslavah in revijah, izvedla več promenadnih koncertov, obiskala pa bo tudi kraje, kjer je godba delovala za časa NOB ter tako proslavila leto 1974 kot leto visokih in častnih jubilejev.

Ob jubileju so dobili nekateri godbeniki posebna priznanja za aktivno delo v godbi, zlate in srebrne Gallusove značke ter spominska darila za 25-letno delo v godbi, 8 godbenikov pa je bilo predlaganih za podelitev državnih odlikovanj.

Branko Kušar

50 let petja

SedANJI moški pevski zbor Svobode I Hrastnik je bil ustanovljen leta 1924.

Nadaljeval je s tradicijo rudarskega pevskega zbora, ki so

ga ustanovili hrastniški rudarji leta 1912 in poznejših pevskih zborov SLOGA in VZAJEMNOST, ki sta bila ustanovljena po končani prvi svetovni

vojni: Moški pevski zbor Svoboda I Hrastnik je od svoje ustanovitve leta 1924 do leta 1941 delal aktivno, brez prekinitve. V tem času je sodeloval na vseh delavskih festivalih in delavskih proslavah, pa tudi na znanim manifestativnem zletu Svobod leta 1955 v Celju.

Po razpustitvi Svobod je zbor deloval kot moški pevski zbor VZAJEMNOST I Hrastnik.

Vse do leta 1941 je bila programska usmeritev zbora na borbeni delavski pesmi in na narodni ter umetni slovenski pesmi.

V času okupacije zbor ni deloval, pač pa je večina njegovih članov sodelovala v NOB. Po osvoboditvi je zbor s predvojno programsko usmeritvijo nadaljeval s tem, da je od tedaj naprej zavzeto gojil tudi partizansko pesem.

S svojim delom je zbor spodbujal tudi intenzivnejše glasbeno življenje v svojem okolju, sodeloval pa je tudi na vseh pevskih revijah v Sloveniji. Zbor je pel tudi na revijah in političnih manifestacijah: Ostrožno pri Celju in 20-letnici vstaje slovenskega naroda v Ljubljani.

Snemal je tudi za radio in je na kulturni reviji rudarskih Svobod 17. aprila 1955, v skupini moških pevskih zborov, zasedel I. mesto. Dne 20. maja 1965 je zbor nastopil v severni Franciji v mestu Sallaumines ob priliki tamkajšnjega občinskega praznika, skupno z domačimi zbori tega mesta. Zbor je pel pri odkritju spomenika Srečka Kumarja v Brdih, udeležil se je odkritja spomenika žrtvam fašizma na centralnem pokopališču v Grazu.

Moški pevski zbor DPD Svoboda I Hrastnik je proslavil 50-letni jubilej dne 20. aprila 1974, s slavnostnim koncertom.

Viktor Malovrh

Moški pevski zbor Svobode I iz Hrastnika, ob svoji 50-letnici, na odru delavskega doma v Hrastniku, v aprilu 1974.

Objava

TOZD Rudarski šolski center Zagorje pri Zasavskih premo- govnikih Trbovlje, obvešča u- čence osnovnih šol, da bo v šol- skem letu 1974/75 vpisal učen- ce za izučevanje naslednjih po- klincev:

- za rudarja — kopača
80 učencev
- za kvalificiranega kovinarja
41 učencev
- za kvalific. električarja
15 učencev
- za kvalificiranega vrtnarja
1 učenca

Prijavljeni morajo izpolnje- vati naslednje pogoje:

Učenci rudarske stroke:

- uspešno končanih najmanj 6 razredov osnovne šole,
- veselje do poklica,
- telesno in duševno zdravje;

Učenci kovinarske, elektro in vrtnarske stroke:

- uspešno končanih 8 razre- dov osnovne šole,

- veselje do poklica,
- primerne sposobnosti za po- klic.

Pogoji šolanja:

Izučevanje za vse razpisane poklice traja tri leta. Učenci se bodo izučevali teoretično in praktično. Po treh letih šola- nja si bodo pridobili naziv: kvalificirani rudar-kopač, kva- lificirani električar, kvalificira- ni kovinar, kvalificirani vrtnar. Med šolanjem prejemaajo učen- ci vsak mesec stalni in gibljivi del nagrade:

Učenci rudarske stroke:

	stalni del	gibljivi del
	din	din
1. razred	do 200,00	do 225,00
2. razred	do 260,00	do 320,00
3. razred	do 300,00	do 350,00

V 2. in 3. razredu dobivajo tudi jamski dodatek, za vse de- lavnike do 227,00 din na mesec.

Skupno lahko dobijo rudar- ski učenci na mesec:

1. razred	do 450,00 din
2. razred	do 807,00 din
3. razred	do 877,00 din

Učenci ostalih strok preje- majo naslednje nagrade:

	din	din
	stalni del	gibljivi del
1. razred	220,00	—
2. razred	260,00	do 220,00
3. razred	300,00	do 245,00

TOZD Rudarski šolski center Zagorje ima nov, moderen in sodobno opremljen dom, kjer lahko bivajo učenci v času šo- lanja.

Za popolno oskrbo — prehra- no, stanovanje in pranje, pla- čajo učenci samo 180,00 din na mesec, vse ostale stroške po- kriva rudarski šolski center Za- gorje.

Učenci, ki se želijo prijaviti za izučevanje enega od razpisa- nih poklicev, naj pošljejo proš- nje za vpis na TOZD Rudarski šolski center Zagorje, Cesta zmage 5, 61410 Zagorje.

Kadrovske vesti

V času od 1. do 30. aprila 1974 ima kadrovski sektor ZPT evi- dentirane naslednje spremem- be:

TOZD Rudnik Hrastnik

Sprejeti:

Brečko Rudolf — zun. delavec, Motoh Alojz — vozač, Grego- rinčič Danilo — zun. delavec, Biglez Branko — kopač;

Odšli:

Ručman Slavko, kopač — upo- kojeno; Pavlič Anton, kopač —

upokojeno; Motoh Ivan, kopač — sporazumna prekinitev; Ča- jič Omer, vozač — v JLA; Kranjc Miroslav, vozač — v JLA Bizjak Stanko, vozač — inv. u- pokojeno; Kadunc Lado, kopač — inv. upokojeno; Laznik Franc, kopač — inv. upokojeno; Gljiva Šeškija, vozač — sporazumna prekinitev; Češnovar Marjan, kopač — izključen; Veselič Franc, vozač — izključen.

TOZD Rudnik Trbovlje

Sprejeti:

Pikš Ladislav — tapetnik, Mu- hič Ivan — kovinar, Kralj A- lojzija — zun. delavka, Halilo- vič Salko — vozač, Lauc Pavel — vozač, Dobovičnik Ferdo — kovinar, Šmid Filip — vozač,

Gračner Anton — učnik, Fili- pič Samo — str. tehnik, Žagar Peter — ključavničar, Volaj Marija — vozač, Bernik Kon- rad — vozač, Fabjan Viktor — vozač.

TOZD Rudnik Zagorje

Sprejeti:

Hodžič Adil — kopač, Konjačič Štefan — vozač;

Odšli:

Korimšek Franc, kop. pomoč- nik — upokojeno; Kostanjevec Angela, čistilka — upokojena; Fazlič Alija, vozač — izključen; Tominc Slavko, kopač — v JLA; Mlakar Jože, kopač — upoko- jen; Božjak Jože, zun. delavec — sporazumna prekinitev.

TOZD Separacija

Sprejeti:

Rajevec Oto — zun. delavec,
Grobļjar Alojz — zun. delavec,
Frajle Franc — zun. delavec,
Dolenc Anton — električar,
Krajnik Vinko — str. delovod-
ja;

Odšli:

Stojanovič Nenad, zun. delavec
— sporazumna prekinitev.

**TOZD Rudarska
gradbena dejavnost**

Sprejeti:

Doberšek Stanko — vozač, Ma-
ček Franc — kop. pomočnik,
Petaver Anton — ključavničar,
Barovič Rudolf — ključavničar,
Završnik Stanko — vozač,
Ahmičević Mersed — učnik, Po-
tisek Igor — zun. delavec, Koc-
man Marjan — vozač, Mlina-
rič Anton — kopač, Klenovšek
Drago — vozač, Kocman Anton
— vozač, Beršnjak Vinko — vo-
zač;

Odšli:

Zmrzlak Stanko, kopač — inv.
upokojen; Lampreht Viktor, šof-
er — sporazumna prekinitev,
Erjavec Alojz, kopač — upoko-
jen; Korez Anton, vozač — spo-
razumna prekinitev; Trujič Jo-
vo, kopač — sporazumna pre-
kinitev; Zore Jože, rud. nadzor-
nik — umrl; Grošelj Leopold,
kopač — upokojen; Ikanovič
Ibrahim, vozač — v JLA; Med-
vešek Niko, šofer — sporazu-
mna prekinitev; Cerjak Zofija,
kuharica — sporazumna preki-
nitev; Žagar Franc II., vozač —
sporazumna prekinitev; Bobek
Ivan, ključavničar — v JLA;
Kačičnik Anton, šofer — spo-
razumna prekinitev; Jakovljevič
Borislav, vozač — sporazumna
na prekinitev; Jakovljevič Bo-
rislav, vozač — sporazumna
prekinitev; Krulanovič Gojko,
vozač — v zapor; Dugalič Teo-
fik, vozač — sporazumna pre-
kinitev; Dropič Mešan, kopač
— sporazumna prekinitev; Zu-
lič Junus, kopač — sporazu-
mna prekinitev; Laznik Stanko,
vozač — sporazumna preki-
nitev; Rostaher Franc, vozač —
sporazumna prekinitev; Rus
Mirko, zun. delavec — spora-
zumna prekinitev; Varajič An-

ka, pom. kuharica — spora-
zumna prekinitev.

**TOZD Elektrostrojna
delavnica**

Sprejeti:

Cenkar Alojz — ključavničar,
Zorko Ivan — strugar;

Odšli:

Hauptman Leon, ključavničar
— upokojen; Gorobinko Ivan,
električar — v JLA.

**TOZD Proizvodnja gradbenega
materiala**

Odšli:

Berčon Jože, opek. delavec —
v JLA.

Skupne strokovne sluzbe

Sprejeti:

Koban Anton — študent FNT.

Vladimir Sihur

Slavo Šentjunc 60-letnik

V ožjem krogu svojih sode-
lavcev se je 27. aprila letos, v
svoji 60. pomladi, poslovil od
rednega dela v ZPT, naš rojak
in vsem dobro poznani tovariš
Slavo Šentjunc.

Rojen v črni hrastniški doli-
ni, je bil vse življenje veren od-
sev hotenj naprednega delav-
skega gibanja. Njegovo delo za-
sledimo najprej pri rudniku
Trbovlje, nato je bil po službe-
ni dolžnosti prestavljen na no-
va naftna polja v Lendavo in
dve leti kasneje na rudnik Se-
novo. Od leta 1954 ga srečamo
zopet doma v naših rudnikih,
tokrat v službi varstva pri de-
lu, kjer je delal do danes.

Z najboljšini željami k nje-
govemu življenjskemu jubileju
pa izražamo obenem vse pri-
znanje, še posebej za dela, ki
jih je opravljal v družbenopo-
litičnih organizacijah, v druš-
vih in v akcijah, k imajo iz-
razit human značaj. Njegova
polna navzočnost se je odražala

Slavo ŠENTJUNC, varnostni tehnik,
ob njegovi 60-letnici.

pri gradnji planinskih posto-
jank v Zasavju, njihovih komu-
nikacij z dolino, pri organiza-
ciji akcij Rdečega križa in v da-
nes dobro organizirani krvoda-
jalski akciji. Končno — kdo
ga ni poznal, kadar je bilo tre-
ba pomoči v družbeni pa tudi
osebni zadevi.

Slavo! Za vse tvoje neumor-
no delo, ti danes tvoji sodelav-
ci izrekamo najtoplejšo zahva-
lo in priznanje z željo, da v
družbenem življenju ostaneš
naprej med nami vesel, dela-
ven in zdrav še mnoga leta.

Tvoji sodelavci

Krvodajalci

V marcu 1974, je večje število
članov naše delovne skupnosti
iz posameznih TOZD in SSS,
podarilo svojo kri bolnikom, ki
se zdravijo v splošni bolnišnici
v Trbovljah. Iz evidence trans-
fuzijske postaje splošne bolniš-
nice v Trbovljah je razvidno,
da so v marcu 1974 podarili kri
naslednji naši sodelavci:

a) iz TOZD Hrastnik:

Medvešek Jože 3 krat, Prosenc
Ervin 2 krat, Žirovnik Jakob
5 krat, Hribšek Rudi 2 krat;

b) iz TOZD v Trbovljah:

Grčar Viktor 4 krat, Rošto-

har Franc 2 krat, Kavčič Andrej 18 krat, Centrih Dušan 13 krat, Kosec Andrej 2 krat, Karba Jurij 3 krat, Goljuf Janez 6 krat, Kolander Miha 13 krat, Bricl Gvido 30 krat, Mlinar Oto 9 kr., Ramšak Ivan 6 krat, Lipovšek Branko prvokrat, Pintar Stane 4 krat, Tomše Silvo 12 krat, Mir Anton 12 krat, Kos Herman 9 krat, Škof Anton 4 krat, Tancer Drago 3 krat, Potokar Jože 5 krat, Hleb Juro 3 krat, Hudar Franc 12 krat, Pliberšek Stanislav 11 krat, Belak Franc 4 krat, Laporšek Mirko 2 krat, Motoh Drago 12 krat, Kranjc Bojan prvokrat, Dolenc Slavko 3 krat, Zajc Vladimir prvokrat, Rupnik Silvo 21 krat, Pelnaver Jože 17 krat, Černivec Milan 9 krat, Mohorko Karel 5 krat, Jokan Alojz 13 krat, Zidar Franc 6 krat, Vidrih Anton 3 krat, Cestnik Janez 4 krat, Pišek Franc 6 krat, Bregar Dušan prvokrat, Kranjc Janez 3 krat, Dornik Peter 2 krat, Vidmar Martin prvokrat, Lebar Zvonimir 2 krat;

c) iz TOZD v Zagorju:

Obolnar Slavko 10 krat, Palčič Rudi 15 krat, Murenc Franc 8 krat, Jurjec Štefan 2 krat, Ban Slavko prvokrat, Kastelic Viktor 5 krat, Magdič Feliks 9 krat, Fajfer Franc 3 krat, Čop Filip prvokrat, Pavlovič Jože prvokrat, Ključevšek Marjan 2 krat, Prašnikar Izidor 6 krat, Smole Venčeslav prvokrat, Herle Stanko 2 krat, Poznič Zvonimir prvokrat.

Vsem krvodajalcem izrekamo vse priznanje z željo, da bi tudi v bodoče sodelovali pri tem humanem delu oziroma akciji!

Kegljaški turnir

V organizaciji KK Rudar in KK Partizan iz Trbovelj je potekal v dneh 10. in 11. maja t. l. na avtomatskem štiristežnem kegljišču Rudarja, kegljaški turnir, posvečen praznovanju 50. obletnice zloma ORJUNE.

Na turnirju so sodelovale ekipe: KK »Steklar« — Pula, KK

»Koper«, KK »Bratstvo« — Hrastnik, KK »Hrastnik«, KK »Partizan« — Trbovlje in KK »Rudar«.

Tekmovanje je v imenu štaba za praznovanje 50. obletnice zloma ORJUNE otvoril in pozdravil tekmovalce predsednik občinskega sindikalnega sveta Trbovlje Vinko Kovačič, ki je v kratkem nagovoru orisal dogodke na dan 1. junija 1924 v Trbovljah.

Ekipe, ki so tekmovalce 6 × 200 lučajev so dosegle naslednje rezultate:

	podrtih kegljev
1. KK Rudar	5.389
2. KK Partizan	5.048
3. KK Steklar	5.002
4. KK Koper	4.932
5. KK Bratstvo	4.928
6. KK Hrastnik	4.792

Najboljši rezultat med posamezniki je dosegel Rudi Tomše — Rudar, ki je podrl 948 kegljev.

Po končanem tekmovalstvu so se kegljači zbrali v počitniškem domu Zasavskih premogovnikov na Partizanskem vrlu, kjer so organizatorji podelili vsem nastopajočim ekipam spominska darila.

Miro Šuštar

Nastanek in razvoj karateja

Zgodovina karateja je zelo dolga in o njegovem nastanku govori več legend. Zanesljivo pa vemo, da se je pojavil v Indiji kot element budistične vere. Imenovali so ga kempo in je predstavljal vrsto fizične pripravljenosti za kasnejše psihične napore.

V 6. stoletju so ga prenesli na Kitajsko, kjer so ga čuvali in negovali v budističnih samostanih. Pri osvajalnih pohodih Kitajske, se je pojavil na otoku Okinava, kjer so ga domačini preoblikovali v borbeno veščino. Čez nekaj desetletij so otok Okinavo zasedli Japonci. Otočani so se upirali osvaja-

jalcem, zato so jim Japonci prepovedali nošenje in uporabo orožja. Da bi se lahko uspešno zoperstavljali oboroženim osvajaalcem, so začeli domačini še bolj izpopolnjevati karate veščino. Resnica je v tem, da so osvajalci našli čedalje več svojih vojščakov mrtvih, na katerih ni bilo nobenega sledu meča ali drugega orožja. To jih je vodilo, da so pričeli globlje raziskovati vzroke smrti. Tako so odkrili skrivnost karateja (v prevodu: prazna roka). Pozneje se je Okinava priključila mogočnemu japonskemu imperiju. Ti so karate prenesli med svoje plačane borce, imenovane samuraje. Njim je karate postal sestavni del življenja in so ga še bolj izpopolnjevali ter ga ljubosumno čuvali zase.

S časom sta se razvili dve šoli po Šuriju in Nahiju — mestih na Japonskem, te-šuri (roke iz Šurija) in te-naha (roke iz Nahija). S spajanjem elementov teh šol, je nastal poseben stil karateja, ki se je imenoval OKINAVA-TE. Zanj je značilna grobost in surova borba. Iz tega stila se je razvilo več japonskih šol karateja.

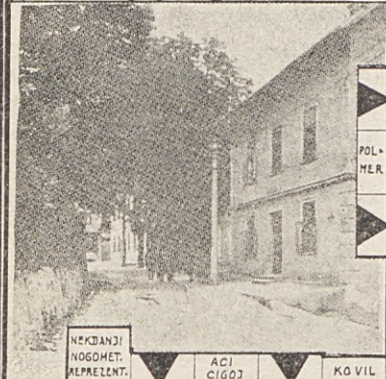

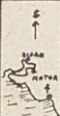

Leta 1917 je bila do tedaj zelo skrivana borbena veščina prvič prikazana javnosti. Pred pagodo Shotokan je karate demonstriral Funakoši Gičin. Ljudstvu ga je predstavil kot borilni šport in ne kot borbeno veščino. Njegov nastop je zelo uspel in je v trenutku osvojil prisotno občinstvo. S tem dogodkom je karate dobil mednarodno popularnost in veljavo. Japonski instruktorji so potovali po vsem svetu in svoje znanje prenašali na druge. Vzporedno z razvojem karateja, so se ustanovljale različne karate zveze. Razdelile so se na japonsko, ameriško in evropsko karate zvezo. S tem se je karate zelo razširil in pridobiva po svetu vedno več ljubiteljev tega plemenitega športa.

V naslednjem članku bomo pojasnili pojav in razvoj karateja v Jugoslaviji, oziroma v Sloveniji.

Rudi Murn
in Franjo Glavica

PRVOJUNIJSKA NAGRADNA KRIŽANKA

		RIBJA KOŠČICA	BOREY NOB	PREBIRANJE, SELEKCIJA	KMET PRI SAHU	SRBSKA SOLATA	NEMCIJA	SOD. PRICA SPOPADAZ ORJUNE	STOJALO ZA ODLAGANJE PLEŠČEV	LIBANON	IZRAELSKA LUKA	LUKAZA MAKAZOVANJE, SHERI VOZNIJE	JAPONSKA LUKA	DOMACA ŽIVAL
	POLMER						6 SKLON LATINSKI LITER				ŽRTEV ORJUNE			
	NAŠE IN TUJE Ž. IME						HEATO VLUK JERMOVA DOBRI PISAVI GORA NA WALKIDIKI				SMOKVA			
NEKDANJI NOGOMET. REPREZENT.	ACI CIGOJ	KO VIL	IRIDIJ		PERNATA DOM. ŽIVAL NEMSKI MATEMATIK					AVSTR. TISK. AGENCIJA SKUPINA GALVAN. ELEMENTI	ASTAT			
ZALOŽITEV STENE V JAMI			ZDRUŽENA ARABSKA REPUBLIKA SRBSKO IME			TONA LUKSEM. ŽURG		LOUIS BLANC			IDIOT			
POHEMBEN SAGAN CLOVESKA TELESJA			NOGOMET. POPIVODA VELIKI KLUŠČAR					MATEMAT. OPERATOR AVSTROROM. SKI DENAR						
RIMSKA 4	ROMANORBA HAVATSKO DOM KUDARJEV					NAGLAVNI ZVITEK DRUGAČE LATINSKO								KONEC NOSENJA, HANO = SENJE
IME NARODNE VEDOVALKE LEVSTIK				PRODNIK PRAVLJIC. POŠAST			ARANŽIRAN. CVETJA JAP. UMET. REŽISER MARTI							
	MEH. ŽARAK BENITO PABLO DOR				AMER. FILM IGRALEC LADJ ŠPANIJA					KVARTAŠKI IZRAZ				ALFI NIPIČ
	ŠALO = STINKA PERNATA DOM. ŽIVAL			VRH PRI KAMNIKU ITALIJA						IVAN CANKAR OBLIKA IS. TEGA ELE. MENTA				PREDLOG GOZDINA PTICA
					MEH. BELA KOVINA IGRALEC									RUSKI VELETOK VPREŽNA ŽIVAL
SLOV. SAH. VELE. MOŠTERA PRAŠIČ			PAVI. JUGOSLOV. CELOVEČER FILM	JANEZ. BONGIJA MATEMAT. OPERAC.		SOLMI = ZAC Z LOG HOKEJIST OLIMPIJE		ZASTOR SPOJINA ALKO. HOLA IN KISLINE						
			ŠKOPJE TUJINA		PITAOČA ST. SLOVAN. MREŽASTA TKANINA			PREDPONA ZA 'NOVO!' CE TUNG			AMER. M. IME MELKA KOHONT			
RADIJ	UTEJINA ENOTA PRED. GL. MESTA JUG. REPUBLIKE							MALJNO BOBALO PAZOR						NOVAČIĆ ANTE
OTOK PRI SARDI = NIDI					PROTESTAN DUHOVNIK AMPER									LJUBLJAN. TOVARNA ZDRAVIL. GEOMETR. POJEH
NEKDANJI NOGOMET. HAJDUKA														VALUTA PAKROKOVALKA
	ŽATEV ORJUNE ZNAN. AM. ZDRAVNIK					DOPISUJE V VAŠE GLASILO SREČNO	ERBIJ VASTA NAKITA		DEL OBRAZA					HEPRIDIJ PRAV SUDOVINA ZA BARVE
NAS PEVEC ZABAVNE GLASBE VLADIMIR								SPOROČILO, VEŠT	POKRAJINA V GRČIJI ANGL. PISAT. NJD. TERE					
ANDRILH JEAN	MAKARSKA PREDPISAN UČINEK													PLES ŽRTEV ORJUNE
MESTO V SEVERANI FRANCIDI			TROPSKI LENIVEC											DOMAČE ŽENSKO IME
SORA ZMEHREN DELEŽ								ORANJE TOVARNA GOSP. APARATOV						POLJSKI KONJE = NIK
	MATJEN ŽRV SELEN			OSOREK										SV. JEZIK DUDIŠTOV ANGL. Ž. IME
LE						NIZO = ZEMSKA KAZALNI ZAJMEK								JOHN NAPIER ŽVEPLD
GLAVNI ŠTEVNIK			STAUPEN RUMENKAST PLIN						OGLAS					

Nagradna križanka

Med reševalce, ki nam bodo poslali pravilne rešitve prvojunjske skandinavske križanke, bo žreb razdelil tri knjižne nagrade, v različnih vrednostih.

Rešitve pošljite na izrezku iz časopisa na naslov: Zasavski premogovniki Trbovlje, 61420 Trbovlje, Trg revolucije 12 (na kuverti napišite: nagradna križanka). Rešitve morajo biti v uredništvu našega glasila do 10. junija 1974.

Pravilna rešitev in imena izžrebancev-nagrajencev, bodo objavljena v glasilu Srečno št. 6/74.

Rešitev prvomajske križanke

Vodoravno:

PROIZVOD, PRAZNIK, DELA, OVČAR, LENIN, MIURA, OSAKA, NP, KOMNA, APARAT, POMARANČA, ON, RO, OPOREKANJE, ZAPIS, M, DR, OKAPI, DVOLOMEC, POLDAN, KROVNINA, IE, ODA, PT, TE, NAT, RAMON, LERO, DIVJINA, J, PRIPOVEDNIK, AP, EMANCI PACIJA, AZI, ARIANA, ENAKONOČJE, MONT, CRES, SOMAN, UV, PRAOČE, TIRAN, L, KRI, LETANJE, IVICA, PAROLA, AASEN, ELAN, PRAGA, OKAN, NO, OVID, RIBOLOVEC, SEJA, PORA, ARA, ANA, AJAS, TOR.

humor humor hu

Kot vsaka knapovska družina, je imela tudi Francljeva lepo »cimersko« gredo za obdelavo, kjer je rasel peteršilj, korenček, solata in celo malo zgodnjega krompirja in fižola. Vsi so radi jedli s te grede, toda problem je postal spomladi, ko je bilo treba to gredo »preštihati«. Kakor je bil Franc priden na delu v jami, tako se mu doma ni veliko ljubilo delati še na gredi. Tega dela se je branil, kakor pravimo, z vsemj štirimi. Vendar ga je žena le lepo nagovorila. Nekega spomladanskega jutra se je z lopato odpra-

vil na gredo in pričel »štihati — malo danes, malo jutri«, je dejal. Toda glej, ga vraga. Komaj je dobro pričel delati, že se mu je posvetilo pod lopato 5 novih dinarjev, svetlih, novih. Z veseljem jih je pobral in dejal: »Pa bo za en pir«, in jih vtaknil v žep svojih starih hlač. Kopal je naprej in glej ga vraga, zopet novih pet dinarjev. Spet jih je pobral, vtaknil v žep in z večjim veseljem delal naprej. Kovanci po pet dinarjev pa so kar vreli iz zemlje, vsakih par lopat je prikukal iz zemlje. Francelj jih je vneto pobiral in vtikal v žep, »preštihal« predčasno vso gredo in ko je bil gotov, je hotel prešteti denar. Koliko ga je našel in za koliko steklenic piva bo. Vtaknil je roko v žep, zgrabil za luknjo in pet dinarjev se mu je posvetilo pod nogami. Posvetilo se mu je tudi v glavi: »raztrgan žep!« Nakuhal se je nad ženo, toda greda je le bila srečno prekopana. Luknjo v žepu pa mu je žena takoj po delu zašila.

— ● —

Gospodarju je poginil njegov najljubši pes. Ves žalosten se je obrnil k svoji ženi in dejal: »Sedaj imam pa samo še tebe.«

— ● —

Je vprašal Janez Micko, svojo novo pečeno ženo. »Poslušaj, ali si mi prišla gumb na šihne hlače, ki sem jih včeraj prinesel domov.« »Nisem našla gumba,« je odgovorila Micka, »sem ti pa kar luknjo (gumbnico) zašila.«

Kaj lahko storimo mi sami, da bo naš svet lepši in bolj z zdrav?

Pred domačim pragom!

Plastične vrečke sadnih sokov, ovojni papirčki bonbonov, žvečilnih gumijev, trolejbusni listki ... vse to sodi v smetnjake!

Večjih odpadkov ne bomo metali v potok!

Odpejali jih bomo na mesta, ki so za to določena!

Javni nasadi, zelenice niso smetišča in ne igrišča! Varujmo

jih! Vsaka rastlina v naselju — kanček kisika, kanček počitka za oko, pa tudi varstvo za uho! Zelenje namreč duši hrup!

Hrup — ena izmed nadlog sodobnega življenja! Mopedi, transistorski sprejemniki, preglasne igre — vse to vznemirja!

Vznemirja in moti prav te, ki skrbe za nas — vznemirja odrasle!

Tako v naselju, okrog doma!
In v naravi?

Narava, to je življenje!

Ne uničujmo je! Ne trgajmo celih naročij najlepšega cvetja, ne segajmo v gnezda, ne teptajmo trave in ne lomimo drevja!

»Kjer osel leži, tam dlako pusti!« pravi pregovor. Današnji osli so naši jekleni konji. Odnesejo nas v prirodo — in z nami kupe papirnate, pločevinate in plastične šare! Zapomnimo si! Vse, kar ostane za našo malico v naravi, bomo skrbno odstranili, zakopali, skurili!

Skurili? Da! A ne pozabimo: Vsaka iskra, vsak ogorek na planem je velikanska nevarnost! Kjer se razdivja gozdni požar, nastane v zeleni pokrajini mnogokrat neozdravljiva brazgotina.

Plodna gozdna prst se izsuši in z njo pitna podtalna voda. Nalivi in veter odneso še vse drugo. Zato: kurili bomo daleč stran od drevja, v brezveterju in pogasili bomo z vodo ali peskom skrbno vse, kar bo ostalo od ognja!

Glasilo SREČNO izdaja podjetje Zasavski premogovniki Trbovlje — pošta 61420 Trbovlje, Trg revolucije 12. Izhaja mesečno.

Glasilo ureja uredniški odbor: Kohne Emil, dipl. inž. rud., Kovač Vilko, Lenarčič Tine, Malovrh Metod, dipl. inž. rud., Oberžan Janez, Pikš Anton, Šum Anton, Šuštar Miro.

Odgovorni urednik: Kohne Emil, dipl. inž. rud.

Tehniški urednik: Lenarčič Tine. Naklada 3000 izvodov. Za člane delovne skupnosti ZPT je časopis brezplačen. Rokopisov in fotografij ne vračamo. Tisk TIKa Trbovlje.

Oproščeno prometnega davka po mnenju sekretariata za informacije v izvršnem svetu skupščine SR Slovenije, št. 421-1/72.